

Møte onsdag den 24. mai kl. 10

President: C a r l I . H a g e n

D a g s o r d e n (nr. 76):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime

Presidenten: Representanten Ine Marie Eriksen vil fremsette et privat forslag.

Ine Marie Eriksen (H) [10:02:31]: På vegne av stortingsrepresentantene Gunnar Gundersen, Jan Tore Sanner og meg sjøl har jeg gleden av å framsette et privat forslag om skattemessig likebehandling ved opprettelse av gaveprofessorater ved universiteter og høyskoler.

Presidenten: Representanten May-Helen Molvær Grimstad vil fremsette et privat forslag.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [10:03:07]: På vegner av stortingsrepresentantane Ingebrigt S. Sørfonn, Knut Arild Hareide og meg sjølv vil eg setje fram eit Dokument nr. 8-forslag om å starte arbeidet med eit forbod mot speleautomatar.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

statsråd Åslaug Haga
statsråd Liv Signe Navarsete
statsråd Karita Bekkemellem

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Jan Tore Sanner.

Jan Tore Sanner (H) [10:04:23]: Mitt spørsmål går til kommunalministeren.

Det virker som den sittende regjering ser det som et mål at flest mulig skal betale mest mulig i eiendomsskatt. Regjeringen har nå fremmet et forslag som innebærer at kommunene kan pålegge enda flere å betale eiendomsskatt. Denne eiendomsskatten som Regjeringen nå har fremmet forslag om, har også blitt kalt for hytteskatten,

fordi også hytteeierne nå vil kunne bli pålagt eiendomsskatt.

Jeg tror ikke at de som sitter med de store hyttepalasene, er de som frykter Regjeringens forslag, men jeg tror at det er ganske mange pensjonister, lærere, sykepleiere – som kanskje har overtatt et familiested, eller som gjennom et langt liv har spart til en hytte. Vi skal ikke underverdure hvor sterkt hyttedømmen står i det norske folk. Jeg mener at det er en stor verdi at en hytte ikke har vært forbeholdt de få, men vært en mulighet for de mange.

Vi ser nå at det er mange arbeiderpartiordførere som gnir seg i hendene og gleder seg til å sende skattekravet til hyttefolket. Regjeringen har selv regnet ut, ifølge sine hjemmesider, at dette kan komme til å koste en hytteeier mellom 5 000 og 10 000 kr.

Jeg håper at statsråden ikke velger å skyldte på den forrige regjeringen. Det er riktig at den forrige regjeringen vurderte å utvide eiendomsskattegrunnlaget, men den forrige regjeringen forkastet et slikt forslag, fordi det ville slå usosialt ut. Så mitt spørsmål til statsråden er: Ser statsråden at eiendomsskatt har usosiale virkninger, fordi det ikke nødvendigvis er noen sammenheng mellom eiendommens verdi og personens inntekt eller pensjon?

Statsråd Åslaug Haga [10:06:20]: Dagens system er at det er opp til kommunene om de vil innføre eiendomsskatt eller ikke. En rekke kommuner har i de seinere årene bortimot blitt tvunget til å innføre eiendomsskatt, fordi man har sulteføret kommunene økonomisk. Sånn sett er det veldig mange kommuner som opplever at de i praksis ikke har hatt noe valg når det gjelder å innføre eiendomsskatt. Som alle vil kjenne til, er det sånn at den forrige regjeringa ikke var spesielt velvillig med hensyn til å øke rammene for kommunene, og konsekvensen ble da at mange, mot det de innerst inne ønsket seg, innførte eiendomsskatt.

Det Regjeringa nå har lagt opp til, er at man opphever skillet mellom bymessig utbygd og ikke bymessig utbygd strøk, dersom kommunene velger å innføre eiendomsskatt. Man kan fortsatt opprettholde eiendomsskatt bare i bymessig utbygd strøk, men dette vil altså være opp til kommunene. Så valgfriheten for kommunene øker. Det vil fortsatt også være mulig for kommunene å ha eiendomsskatt bare på verker og bruk.

Det er jo riktig, som representanten Sanner sier, at eiendomsskatt kan ha sine negative sider sosialt sett. Derfor har ikke mitt parti vært spesielt glad for eiendomsskatt. Men det er altså et faktum at kommunene har den muligheten i dag. Det har slått veldig spesielt ut mange steder at man har hatt skille mellom bymessig og ikke bymessig utbygd strøk. Vi vet at rettssakene har stått i kø i forhold til dette.

Jan Tore Sanner (H) [10:08:28]: Dette tror jeg ikke var spesielt beroligende for de mange hytteeiere i Norge, som i veldig stor grad er vanlige folk, med helt vanlig inntekt og vanlig pensjon. Når man vet at dette kan slå ut med mange tusen kroner i året, er det interessant at statsråden da erkjenner at dette har usosiale virkninger. Det er inter-

essant at en statsråd i den rød-grønne regjering fremmer et forslag som man selv erkjenner vil kunne virke usosialt.

La meg følge opp med en lokaldemokratisk vinkling på spørsmålet. Det er jo slik at hytteeierne i veldig liten grad har stemmerett i den kommunen hvor de har hytte. En ting er at innbyggerne kan stemme ut skattekåte politikere, men en hytteeier har ikke stemmerett i den kommunen hvor han har hytte, og har dermed ikke mulighet til å stemme ut skattekåte politikere.

Mitt spørsmål til statsråden er: Ser statsråden at det er et demokratisk dilemma med det forslaget man nå har fremmet, i og med at hytteeierne ikke har mulighet til å stemme på politikere som innfører hytteskatt?

Statsråd Åslaug Haga [10:09:38]: Det er ikke noe nytt at kommunene har mulighet til å innføre eiendomsskatt. Slik representanten Sanner nå uttrykker seg, er det jo ganske forunderlig at Høyre, som har sittet i regjering i fire år, ikke har valgt å kvitte seg med den muligheten kommunene har for å innføre eiendomsskatt. Med de sterke prinsipielle innvendingene som representanten her kommer med, både når det gjelder demokrati, og når det gjelder den usosiale virkningen av det, lar jeg meg oppriktig forundre over at ikke Høyre inntok en annen linje da de satt i regjering.

Når det gjelder det Sanner omtaler som hytteskatten, er det vel neppe slik at det er de som har råd til å ha en hytte, som representerer de mest betenkelige sidene ved eiendomsskatten.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Åge Starheim.

Åge Starheim (FrP) [10:10:52]: Etter Framstegspartiet sitt syn er hyttefolk til stor glede for folk flest, og ikke minst for handelsnæringa der desse har bygd seg hytte. Hyttefolk leggj sannsynlegvis igjen mykje pengar i den enkelte kommunen, noko som kjem både næringslivet og kommunen til gode. Utspel om hytteskatt kan skremme bort potensielle friluftsmenneske som går med planar om å byggje seg ei hytte.

Ser ikkje statsråden at dette er bakvendt, og er ikkje statsråden samd i at det ikkje bør leggjast ekstra skatt på tiltak som kan få folk ut i naturen? Bør ikkje statsråden syte for at ordførarar og kommunepolitikarar kan glede seg over at folk nyttar oppsparte midlar til å investere i friluftaktivitetar, i staden for å påføre desse enda større skattebyrde ved å innføre eiendomsskatt på hytte? Er dette eit bevisst forslag for at dei skal kunne innføre eiendomsskatt i kommunar over heile landet?

Statsråd Åslaug Haga [10:11:53]: Jeg er enig med representanten Starheim i at hyttefolk er til glede for svært mange kommuner og svært mange lokalsamfunn i Norge, og ikke minst er hyttene til stor glede for dem som har dem.

Vi opprettholder en eiendomsskatt i kommunene som en frivillig skatt. Hvis man er opptatt av at kommunene ikke skal benytte seg av den muligheten som ligger i å

innføre eiendomsskatt, ja, da er det viktigste vi kan gjøre, å styrke kommunene økonomisk. For som jeg sa i mitt tidligere svar, er det svært mange kommuner som har opplevd bortimot å være i en tvangssituasjon i forhold til å innføre eiendomsskatt.

Nå gis kommunene ytterligere valgfrihet i forhold til å velge innretning på eiendomsskatten. Dette med å oppheve skillet mellom bymessig utbygd og ikke bymessig utbygd strøk, vil være viktig, fordi det også har blitt oppfattet som meget urimelig mange steder, med, som sagt, den store belastning på rettsvesenet som vi kunne ha sett foran oss.

Presidenten: Vera Lysklætt – til oppfølgingsspørsmål.

Vera Lysklætt (V) [10:13:13]: Hovedfundamentet i den avtalen som nylig er inngått mellom staten og Norges Bondelag om jordbruksoppkjøret for 2007, er knyttet til skattelette gjennom økning i jordbruksfradraget. Det er en innretning som Venstre støtter, og som er i tråd med den jordbrukspolitikk som er ført de siste årene. Men ser ikke statsråden at forslaget om å gi en generell fullmakt til landets kommuner om å innføre eiendomsskatt på våningshus, altså bøndernes boliger, medfører at Regjeringen gir skattelette med den ene hånden og tar skatteskjerpelser med den andre, slik denne regjeringen også gjorde da budsjettet for 2006 ble vedtatt?

Statsråd Åslaug Haga [10:13:56]: For det første er jeg glad for at Venstre støtter den skatteprofilen som ligger inne i jordbruksoppkjøret.

Når det gjelder eiendomsskatten, er det også slik i dag, inntil den nye loven trer i kraft, at for gårdsbruk som ligger innenfor det området som man kan innføre eiendomsskatt for, vil det være opp til kommunen hvordan man ilegger skatt på våningshus. Det vi har gjort nå, er at vi har gjennomført et obligatorisk unntak for jord, skog og driftsbygninger. Når det gjelder våningshus, vil de være omfattet av eiendomsskatten på samme måte som andre bolighus, men med den begrensning som ligger i at våningshus på gård skal ha egne regler for verdifastsetting, ut fra at våningshuset på en gård er en del av en større produksjonsenhet.

Presidenten: Bent Høie – til oppfølgingsspørsmål.

Bent Høie (H) [10:15:04]: Når det gjelder statsrådets beskrivelse av kommuneøkonomien de siste årene, vil jeg måtte be statsråden om å holde seg til den sannhet om utviklingen som hun selv beskriver i forbindelse med kommuneproposisjonen i formelle svar til meg, og som er en helt annen enn den hun gir her i salen.

Til saken: Jeg må gjenta spørsmålet fra representanten Sanner. Ser ikke statsråden det udemokratiske i at lokalpolitikere, som velges av befolkningen som bor i kommunen, kan innføre eiendomsskatt for mennesker som ikke har stemmerett i den kommunen der de har hytteeiendom? Senterpartiets og Høyres programutgangspunkt i forhold til eiendomsskatt er nesten helt likt. Begge partier er imot

eiendomsskatten, men mener det er opp til lokalpolitikkerne å avgjøre det. Men det betyr jo at de som får eiendomsskatten, og er imot den, skal ha mulighet til å kvitte seg med de politikerne som innfører den. Den modellen som Regjeringen har foreslått, innebærer at de som får eiendomsskatt, ikke får mulighet til å kvitte seg med de politikerne som innfører den.

Statsråd Åslaug Haga [10:16:23]: Jeg forstår problemstillingen som ble reist, men det er krevende for meg å se hvilken konklusjon representanten Høie sjøl ville trekke av det spørsmålet som han stiller. Det er jo en relativt spesiell situasjon som ville oppstå dersom det skulle være sånn at den som har interesser i en annen kommune, skulle kunne ha stemmerett i den kommunen. Det ville bryte med hele vår demokratiske tenkning. Det er bosted som er utgangspunktet for hvor vi legger vår stemme i urnen.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Arne Sortevik (FrP) [10:17:15]: Mitt spørsmål er til samferdselsministeren. Jeg håper at statsråden i svaret vil bruke tiden på å fortelle om Regjeringens egne tiltak, og ikke på å kommentere Fremskrittspartiets politikk. Jeg håper statsråden er enig med meg i at folk flest er mer opptatt av løsnings enn av krangel om gamle tall.

Andre land som ikke har oljeinntekter, bruker penger på å bygge nye og bedre veier. Irland er et eksempel, 340 milliarder kr brukes på ny infrastruktur. Argumentet der er at dette må de gjøre for å sikre fortsatt vekst i økonomien, og for samtidig å unngå at det skal bli press i økonomien. Noen av de landene som bygger veier, låner penger for å gjøre det. Noen av disse landene låner til og med penger fra Norge for å bygge veier, låner av de oljepengene som den norske stat på vegne av sine innbyggere har plassert i finanskapital i utlandet. Lån blir gitt med lav rente, 2 1/2 pst., fordi dette er langsiktige investeringer, med lav risiko. Men samfunnsmessig avkastning i Norge er langt høyere, og risikoen like lav.

I Norge har vi et skrikende behov for å ruste opp eget veinett. Samlet etterslep på vevedlikeholdet i hele landet er på over 40 milliarder kr, ifølge nye tall som er lagt frem. Bare 5 pst. av riksveinettet holder de krav vi selv har satt til egne veier. Samtidig sier bygg- og anleggsnæringen at det er godt med ledig kapasitet til å ta seg av både vedlikehold og oppstart av flere nye veiprojekter. 40 pst. av asfalteringskapasiteten er utnyttet, og det er bortimot 20 pst. ledig kapasitet til bygging av veier. Det står ikke på pengene, det mangler ikke prosjekter, og det finnes kapasitet. Hvilke grep vil statsråden gjøre for å redusere etterslepet på vedlikehold og øke takten i bygging av nye veier så det virkelig monner?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:19:26]: Eg skjønner godt at representanten ikkje vil bli mint om Framstegspartiet sine budsjettforlik med førre regjering, så eg skal ikkje seie eitt ord om det i mitt svar.

Når det gjeld denne regjeringa sin politikk, ynskjer me å satse på samferdsel. Me har ei Soria Moria-erklæring som byggjer på forliket i Nasjonal transportplan, der òg Framstegspartiet er med, som seier at me skal auke investeringsnivået med 2,2 milliardar årleg. Det arbeider me for; i inneverande år har me lagt inn 835 mill. kr, som er ein god vekst. Me er på veg. Me er ikkje langt nok, men me er på veg. Eg ynskjer òg, i motsetning til førre regjering, i denne perioden å vri meir av satsinga over på vedlikehald. Det er ikkje då me vert møtte med trompetar og basunar ute, for både her i Stortinget og i fylka er det mange prosjekt som ein ynskjer å få oppstartløyvingar på og kome i gang med. Og det skjønar eg godt, for det er, som representanten seier, eit skrikande behov både for vedlikehald og for nye prosjekt rundt om i landet vårt. Eg var seinast i går i Møre og Romsdal, og eg skal til Telemark og Sogn og Fjordane neste veke, og både det å køyre langs vegane og det å snakke med folk styrkjer jo det som eg veit frå før, at me har eit stort behov. Min jobb er i lag med Regjeringa å følgje opp det me har gått til val på, og det me byggjer arbeidet i Regjeringa på, nemleg å følgje opp Nasjonal transportplan og òg å evne å styrkje vedlikehaldsbudsjettet i åra framover.

Arne Sortevik (FrP) [10:21:10]: Jeg takker for svaret.

Næringslivet i Norge har en stor avstandsulempe, og den blir ekstra stor når veinettet er dårlig. Men det er også slik at misforholdet mellom økonomiske rammer, planer og forventninger når det gjelder veibygging, er svært stort. Vegdirektoratet har jo selv beregnet at kostnadene ved å oppnå fullgod standard f.eks. på stamveinettet, er 300 milliarder kr, og med det investeringsnivået vi kjenner fra årets budsjett, i 2006, vil det selv ved hjelp av bompenger ta 70 år – 70 år å oppnå fullgod standard. Hva er denne regjeringens ambisjon når det gjelder tid, hvor mange år ser denne regjering og denne fagstatsråden for seg at det skal ta før vi klarer å få et bedre veinett i Norge? Jeg håper selvfølgelig at denne regjering på langt nær blir sittende i 70 år, men en ambisjon for hvor fort man vil rykke fram, håper jeg jo at denne regjering og denne statsråd har.

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:22:21]: Det ville jo vere ei strålende utsikt for landet om denne regjeringa vart sitjande i 70 år, sjølv om nokre av oss då måtte finne oss i å verte avløyste av yngre krefter etter kvart.

Når det gjeld kor mange år det vil ta før me får eit tilfredsstillande vegnett, er det sjølv sagt, som representanten veit, umogleg for meg å seie det nøyaktig. Det vil avhenge av veldig mange faktorar i landet vårt framover.

Men som eg sa i hovudsvaret mitt, har me ein intensjon om å snu den negative utviklinga som har vore innanfor samferdsla i mange år. Delen til samferdsel på statsbudsjettet har gått nedover. Me er i gang med det arbeidet. Me har både i budsjettet og i revidert budsjett satsa på samferdsel, me kjem til å gjere det vidare, og me vil arbeide kontinuerleg for å betre vegnettet i landet – ikkje berre stamvegar, men òg riksvegar og fylkesvegar. Dei sist-

nemnde er det fylket som har ansvaret for. Det at me no har fått ein snunad på kommuneøkonomien, gjer at fylket kan verte i stand til å ta fatt på det vegnettet som kanskje er det aller dårlegaste.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Trond Helleland.

Trond Helleland (H) [10:23:41]: Jeg tror vi alle skal erkjenne at satsingen på veivedlikehold ikke har vært god nok i noen regjering, og det vitner også det forfallet vi ser, om.

Nå har imidlertid statsråden sagt – og gjentatt til det kjedsommelige – at nå skal det bli en annen dans. Nå skal det bli fart på sakene, nå skal vi satse mer på vedlikehold. Da synes jeg det er spennende å lese revidert budsjett, som nå nylig er lagt fram. Godt skjult på departementets hjemmeside er det en fylkesfordelt ramme over hvor mye denne storsatsingen skal være framover, i et vedlegg til revidert budsjett. Jeg kan finne fram noen tall der: Oslo vil få 3 mill. kr ekstra til asfaltering, Akershus vil få 4 mill. kr, Vestfold vil få 4 mill. kr og Vest-Agder, stakkar, vil få null kroner ekstra i år til asfaltering.

Er dette en satsing statsråden er fornøyd med, eller blir det litt puslete?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:24:45]: Me har i alle fall ei satsing, i motsetning til den førre regjeringa, som kutta på vedlikehaldet i sine budsjett. Me har lagt inn nær 200 mill. kr til vedlikehald, og det kan vel etter kvart då nærme seg at me kjem opp att på nullpunktet, der det var før den førre regjeringa tok over og begynte på sine kutt.

På bakgrunn av det synest eg ikkje representanten skal harselere. Når me fordeler ein sum på 116 mill. kr ut på mange fylke, vert ikkje summen så stor på kvar. Det kan eg vere einig i. Ambisjonen må sjølvstøtt vere å satse vidare. Men summen – vel 700 mill. kr – som går til asfaltering, er i alle fall styrkt av denne regjeringa og ikkje kuttet, som den vart av den førre regjeringa. Det er eg glad for, for det betyr at me nok ein gong har fått ein snuoperasjon. Me har gått frå å få eit kutt til å få ei styrking, og det er viktig. Folk vil leggje merke til etter kvart som tida går, at me får fleire anleggsmaskiner ute på vegar og jernbanelinjer i dette landet.

Presidenten: Jan Sahl – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Sahl (KrF) [10:25:54]: Jeg hørte med interesse på statsråden i debatten på Tabloid på TV 2 i går. Jeg lurte igjen litt på dette med dosen av Møllers tran, for statsråden uttalte at vi ikke har hatt en debatt om samferdsel på ti år i Norge. Underforstått: Først da de rød-grønne kom i regjering, ble det fart på samferdselsdebatten. Hvor har statsråden tilbrakt de siste ti år – når vi bl.a. har hatt den sentrumsregjeringen der Senterpartiet deltok?

Hun uttalte videre at Samarbeidsregjeringen kuttet i bevilgningene til drift og vedlikehold på veier. Det gjen-

tok hun nå. Det stemmer overhodet ikke med virkeligheten. Vi skal innrømme at det ikke var godt nok, men det var påplussinger på drifts- og vedlikeholdssiden.

Vi har en samferdselsminister som bruker store ord, men foreløpig ser vi lite til oppfølging av ordene. Revidert nasjonalbudsjett inneholdt en liten økning, men det gikk stort sett med til å rydde opp i ting som viktig nok måtte ordnes på. Nå må vi rette blikket framover. (Presidenten klubber.)

Jeg vil spørre statsministeren: Får vi prosjektfinansiering, som har vært det store nye?

Presidenten: Statsråd Liv Signe Navarsete. (Munterhet i salen)

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:27:10]: Takk, president!

Det er rett som representanten Sahl seier, at ein del av midlane i revidert budsjett måtte gå til å rydde opp i ting som den førre regjeringa ikkje rydda opp i. Både kreosotsaka og det at ein ikkje hadde teke vekk inntektsmålet då ein fjerna køyrevegsavgifta, var ting som eg måtte rydde opp i etter den førre regjeringa.

Når eg i går kveld på Tabloid sa at me mangla ein offentleg debatt om samferdsel, så meiner eg faktisk det. Då meiner eg ein rikspolitisk offentleg debatt. Eg har vore regionpolitikar i ti år. I regionane, òg i valkampar, er det ein svær debatt om samferdsel heile landet rundt, men når ein set seg ned og ser på dei rikspolitiske debattane på fjernsynet, f.eks. i dei siste valkampane, er det ikkje mange gonger ordet samferdsel har vore nemnt. Og det er det eg meiner med å få ein rikspolitisk offentleg debatt om samferdsel. Den har eg etterlyst mange gonger som regionalpolitikar. Den føler eg at me er i ferd med å få no, ikkje minst med debatten som var i Tabloid i går, og andre debattar. Det er viktig, for dette er noko som opptek folk i heile landet.

Presidenten: Borghild Tenden – til oppfølgingsspørsmål.

Borghild Tenden (V) [10:28:22]: Nå snakker samferdselsministeren igjen mer om den forrige regjeringen. Det synes jeg er litt stusslig når man faktisk sitter i en flertallsregjering. I fjor var det slik at man satset 730 mill. kr på asfalt. I år er det 700 mill. kr på asfalt.

Men så til spørsmålet. Bondevik II satset også mye på kollektivtrafikken i storbyene, fordi det er viktig for framkommeligheten for næringslivet fra distriktene. I intervju med Transportforum bekrefter samferdselsministeren dette og sier at den forrige regjeringen fokuserte for mye på kollektivtrafikk, og at veisiden ble nedprioritert. Betyr det at vi i framtiden vil se at vei blir prioritert framfor kollektivtransport av Stoltenberg-regjeringen?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:29:17]: Denne regjeringa sin politikk er ei todelt satsing. Det er å satse på kollektivtrafikk i og omkring dei større byane og gjere

(Statsråd Navarsete)

han så god at folk faktisk vel den fordi det er det beste tilbudet til den enkelte i sin kvardag, og det er å satse vegbygging i distrikta.

Når det gjeld satsing på veg og jernbane og den balansen, er ho veldig tydeleg gjeven i Nasjonal transportplan og i Soria Moria-erklæringa. Me skal auke satsinga med 1 milliard kr på veg og 1 milliard kr på jernbane. Så der har me ein veldig fin balanse – faktisk vil det gje ein større auke prosentvis på jernbane enn på veg, i og med at det budsjettet er mindre i utgangspunktet. Så satsinga på kollektivtrafikk under denne regjeringa vil ikkje verte svekt.

Presidenten: Vi går vidare til neste hovuds spørsmål.

Jan Sahl (KrF) [10:30:13]: Jeg stiller mitt spørsmål til samferdselsministeren.

Norsk luftfart preges for tiden av stor uro, uforutsigbarhet, streiker, sykdomsforfall, tilfeldig ferieavvikling, mangel på planlegging og trusler om trafikkstans og forsinkelser. Flypassasjerene kan ikke lenger være trygge på at flyene går når de skal, og de må møte opp flere timer før flyet skal gå, for å ha håp om å komme gjennom sikkerhetskontrollen.

Få vektere på jobb skapte på nytt køer foran sikkerhetskontrollen på Gardermoen i går morges. Passasjerer mistet flyavgangen sin på grunn av kø i sikkerhetskontrollen, og flere ble så frustrerte og sinte at politiet måtte tilkalles for å roe ned folk. Mangel på vektere på jobb var grunnen, og ledelsen ved Oslo Lufthavn er redd for at de reisende må belage seg på flere dager med køkaos. Administrerende direktør ved Oslo Lufthavn, Nic. Nilsen, uttalte i går at han ikke kan garantere at det er slutt på problemene. Utdfordringen med å skaffe nok vektere til sikkerhetskontrollen er ikke løst.

Avinor og OSL er egne selskaper med egne styre og egen administrasjon, og statsråden skal ikke styre den daglige driften i disse selskapene. Men samferdselsministeren er ansvarlig statsråd for norsk luftfart. Det er faktisk hennes ansvar at luftfarten fungerer som den skal. Statsråden er Avinors generalforsamling og skal påse at Avinor og OSL styres i tråd med Stortingets forutsetninger og på en måte som tilfredsstillende de reisendes behov. Samferdselsministeren er nødt til å få norsk luftfart i gjenge igjen. Alle vi som skal ut og fly fra en norsk flyplass, må kunne regne med at flyet går når det skal, at vi ikke hindres i å rekke flyet av lange køer, og at vi kommer dit vi skal i tide.

Mitt spørsmål til ministeren blir da: Hvordan tenker statsråden å gjenopprette forutsigbarhet og tillit i norsk luftfart, og hva vil hun spesielt gjøre med den akutte mannskapsmangelen som i dag er ved sikkerhetskontrollen på Gardermoen?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:32:27]: Det er rett at det den seinare tida har vore mykje uro innanfor norsk luftfart. Eg skal ikkje dra heile den regla. Det er det feltet som eg har brukt mest tid på, trur eg, i det gode halvåret eg har vore statsråd.

Det er òg rett at Avinor og OSL er AS, dei har sine styre og daglege leiingar som må ta ansvar, og som frå mi side har fått tydelege meldingar om å ta ansvar for å sikre stabilitet og driftstryggleik på dei ulike områda innanfor luftfarten.

Når det gjeld det konkrete spørsmålet om tryggleikskontrollen på Oslo Lufthavn Gardermoen, har eg òg kommunisert veldig tydeleg at ein må gjere alt det ein kan for å gjenopprette ei normal ventetid, som i grunnen skal vere ned mot maksimalt eit minutt, eller noko slikt, i ein kø, når toget kjem, og ikkje slik som no, at ein kanskje må stå både i tjuve minutt og lenger. Eg har fått forsikringar om at ein gjer alt som er mogleg for både å auke talet på kontrollpunkt og å rekruttere mannskap til å bemanne dei kontrollpunkta ein har for tryggleiksinnsjekk.

Eg kan ikkje gå direkte inn og vere rekrutteringsfirma. Dette handlar rett og slett om ein kombinasjon av ein vanskeleg situasjon som Adecco, som er underleverandør, har, og som dei må løyse – og som dei er i ferd med å løyse – og av at det òg har vorte skjerpa tryggleikskrav som gjer at ein no utvidar talet på kontrollpunkt for å sikre at køane vert kortare.

Eg har tillit til at leiinga i OSL og Avinor har stor merksemd på dette, og at dei vil løyse desse problema på beste måte.

Jan Sahl (KrF) [10:34:25]: Jeg takker statsråden for svaret. Men jeg vil gjerne bore litt mer i de problemene som luftfarten står overfor for tiden.

Det er ikke tvil om at europeisk og norsk luftfart er i stor omstilling for tiden, og omstillingsprosesser krever styring. Lederen i Flygelederforeningen, Rolf Skrede, uttalte i går dagens VG:

«Byttet av styreleder i Avinor viser nok en gang at vi har hatt rett i våre advarsler.»

Han varsler en lys framtid uten streik, så lenge den nye styrelederen bare gjør som flygelederne sier.

Deler statsråden Skredes tro på at det er byttet av styreleder som skal få orden på situasjonen i norsk luftfart? Er det slik at det nå er flygeledernes fagforening og ikke statsråden som skal styre luftfarten? Og mener statsråden at hun ved å skifte ut administrerende direktør og styreleder i Avinor har fullført løpet og gjort de nødvendige grep for å gjenopprette orden og tillit i norsk luftfart?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:35:29]: For det første er det sjølv sagt ikkje flygeleiarane som styrer norsk luftfart. Me har ein historikk bak oss. Eg vart åtvare tildelgare her mot å snakke om det som ligg bak, men alt heng saman med alt. Det at ein stansa utdanning av flygeleiarar, gjer at me reelt sett i dag har mangel på flygeleiarar. Det gjekk ganske mange månader å få det klarlagt og på bordet, men det har eg altså no fått, og det gjev sjølv sagt flygeleiarane ei sterk forhandlingsstilling, som då er opparbeidd gjennom – kanskje eg skal seie – mange år. Det er vel inga hemmelegheit at flygeleiarane har hatt ei sterk forhandlingsstilling òg før.

Det at eg valde å bytte styret der no, er ledd i ein heilt naturleg prosess, der eg var innstilt på å gjere det på gene-

ralforsamlinga, men gjorde det tre veker før på grunn av nettopp forhandlingssituasjonen. Og det er rett at den nye styreleiaren kan vere med i innspurten av dei forhandlingane og leggje dei føringane som vil ha mykje å seie for Avinor si drift framover.

Eg trur ikkje at eg med det har avslutta arbeidet med å få ro i situasjonen i lufttrafikken, og det er nettopp derfor eg no har starta på arbeidet med ein strategi for norsk luftfart.

Presidenten: Presidenten vil tillate tre oppfølgings-spørsmål – først Arne Sortevik.

Arne Sortevik (FrP) [10:37:02]: Avgått direktør og avgått styreleder i Avinor har brukt mye av selskapets tid og ressurser på et omstillingsprogram som Stortinget og også departementet har forutsatt skal ivareta regularitet. Programmet har vist seg å være et kaosprogram for flypassasjerer, for flyselskaper og faktisk også for ansatte. Selv om kaoskonstruktørene er fjernet, er det fare for at kaoset fortsatt vil forfølge flypassasjerer også en tid fremover.

Hvordan vil statsråden sørge for at flytrafikken i Norge sommeren 2006 kan gjennomføres uten at det statlige selskapet Avinor ødelegger reiser og ferier for folk flest?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:37:46]: Ja, det er rett, det har vore gjennomført eit omfattande omstillingsprogram der ein har kuttet kostnader på om lag 400 mill. kr, som òg var mandatet.

Eg vil ta avstand frå den karakteristikken som vert brukt om tidlegare dagleg leiar og styreleiar. Etter det mandatet dei fekk, har dei utført eit betydeleg arbeid, som nok har vore belastande for både leiing, styre og ikkje minst tilsette i selskapet. Men det er gjennomført.

Når det gjeld lufttrafikken i sommar, er det då, som elles, styret og dagleg leiing som har ansvaret for å sikre at me har regularitet. Me har no ein forhandlingssituasjon som er krevjande for å kome til einigheit i tarifforhandlingar, slik me òg har det i mange andre sektorar i samfunnet. Eg håpar at dei neste vekene vil føre til einigheit om eit forhandlingsresultat som gjev ro i lufttrafikken i sommar.

Presidenten: Trond Helleland – til oppfølgingsspørsmål.

Trond Helleland (H) [10:38:50]: Jeg er godt fornøyd med at statsråden tar så alvorlig på situasjonen, for det virker som ledelsen ved OSL ikke er så opptatt av å få ting i orden med én gang. Når de kan uttale at det nok må gå en måneds tid før vi får på plass to–tre sluser, vi mangler vekter, vi vurderer å fly dem inn fra andre deler av landet, osv., synes jeg det er en litt nonsjant holdning til flypassasjerene. Det er bra at statsråden griper fatt i dette.

Når det gjelder flygelederproblematikken, vises det til mangel på bemanning. Har statsråden vurdert å hente inn flygeledere fra Danmark, der flygelederne har en pensjonsalder som er tre år lavere enn den norske? Det betyr at det er en jevn strøm av nypensjonerte danske flygelede-

re som kan settes i sving i norsk luftfart. Er det noe statsråden har vurdert?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:39:46]: Eg kan svare bekreftande på det. Me har vurdert å hente inn flygeleiarar både frå Danmark og frå andre europeiske land. Luftfartstilsynet er no i gang med bl.a. å omsetje alle manualar til engelsk, slik at me òg kan hente inn flygeleiarar frå ikkje-nordisktalande land. Dette er eit arbeid som er i gang, der både Luftfartstilsynet og sjølvstilt Avinor har sine roller å spele. Tryggleiksmomentet skal varetakast – det er punkt nr. 1. Men innanfor dei marginane som ligg der, skal me gjere alt som er mogleg for å bøte på den situasjonen som har oppstått, så fort som mogleg.

Presidenten: Borghild Tenden – til oppfølgingsspørsmål.

Borghild Tenden (V) [10:40:37]: I desember i 2005, under en av de mange konfliktene i Avinor, uttalte samferdselsministeren til Aftenposten: Flygeleiderne har stor makt. Det er viktig at de ikke misbruker sin makt slik at de mister tillit blant ledelsen, eieren og folk flest. Samferdselsministeren gjentok for så vidt dette i sitt første svar.

Hva vil statsråden gjøre for at det er hun som tar ledertrøya, og ikke flygeleiderne og deres organisasjon? Hvilke konkrete grep vil hun ta?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:41:18]: Når det gjeld dei konkrete grepa, var eg vel inne på det til det førre oppfølgingsspørsmålet.

Det eine grepet er å prøve å få inn flygeleiarar frå andre land. Det er eit arbeid som er i gang. Òg i mange andre land er det dessverre mangel på flygeleiarar, men det finst moglegheiter. Innanfor det europeiske samarbeidet, som me er ein del av, vil det òg på lengre sikt kunne finnast moglegheit for eit samarbeid på nordisk nivå for å kunne styre delar av luftfarten som eit fellesområde. Men det er eit atskilleg lengre lerret å bleike.

Når det gjeld den daglege drifta, er det sjølvstilt Avinor sitt styre og den daglege leiinga som har ansvaret for det. Det eg gjer, er å sjå på dei større linjene. Eg er med og legg til rette for at både Luftfartstilsynet og departementet kan vere med i diskusjonar som går på generalfor-samlingsnivå – får ein kanskje seie. Eg er ikkje inne i den daglege drifta, det overlèt eg til dei som har ansvaret for det.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:42:32]: Jeg vil gjerne stille et spørsmål til barne- og likestillingsministeren, som også har ansvaret for forbrukersaker.

Samarbeidsregjeringa satte ned et utvalg som heter Nyborg-utvalget, som hadde mange forslag når det gjel-der å begrense reklame knyttet til barn og unge, bl.a. regler når det gjelder reklame i skolen. Som stortingsrepresentant var statsråden veldig engasjert i dette, så engasjert

at hun i april i fjor stilte spørsmål i denne salen angående framdriften i Nyborg-utvalget.

På en konferanse som ble avholdt i desember, hadde statsråden også et stort engasjement for å begrense reklame overfor barn og unge. Ifølge Dagsavisen uttalte statsråden bl.a.: Skolen skal være en arena der man slipper kjøpepress. Skolen skal være reklamefri.

Jeg har fått tildelt et hefte om Ibsen som heter «Ibsen i vår tid». Det har en forside som viser Ibsen sende sms-er. Heftet er fullfinansiert av DnB NOR, og har en masse lenker til DnB NORs introprogram. Heftet åpner med et forord av statsråd Giske i din regjering.

Mitt spørsmål er om statsråden synes det var særlig klokt, om det er en slik type reklame hun ser for seg skal være greit. Hvor går da grensen for hva slags reklame statsråden synes er greit?

Da du stilte spørsmål til statsråd Clemet om oppfølging av Nyborg-utvalget, avsluttet du med, etter svaret fra Clemet: Dette er flott. Så egentlig er spørsmålet mitt til statsråden om hun, da hun så oppslaget med hr. Giske, tenkte: Dette er flott.

Presidenten: Presidenten minner om at spørsmål rettes gjennom presidenten.

Statsråd Karita Bekkemellem [10:44:55]: For det første har jeg lyst til å si at jeg skjønner egentlig godt at representanten benytter seg av muligheten til å stille et slikt spørsmål.

Før jeg svarer på det konkrete spørsmålet, har jeg lyst til å si at når vi snakker om forbrukerpolitikk, er det viktig å ta utgangspunkt i barnas situasjon. Vi vet at utviklingen i vårt samfunn har vært slik at stadig flere barn og unge opplever et økt kommersielt press, der vi også opplever at det er mange som ikke klarer å henge med på kjøpekarusellen, og det medfører store problemer for svært mange. Når diskusjonen i Stortinget gjelder barnefattigdom og hvordan vi kan gjøre konkrete ting for å hjelpe de fattige barna, tror jeg også det er viktig at vi tar med oss dette perspektivet. Derfor har jeg vært svært engasjert i at der barn og unge er, skal vi ha noen reklamefrie soner i vårt samfunn, og jeg mener at skolen skal være en slik arena.

Når det gjelder det konkrete spørsmålet om DnB NOR og forordet i den konkrete boken, må jeg være ærlig og si at jeg kjenner ikke helt bakgrunnen for at kulturministeren gav sitt bidrag der. Jeg regner med at representanten også vil stille kulturministeren det spørsmålet. Men Regjeringen er opptatt av at vi skal ha en reklamefri skole i fortsettelsen, og vi ønsker ikke å endre politikk på det feltet i framtiden.

Trine Skei Grande (V) [10:46:26]: Jeg takker statsråden.

Jeg synes det er et godt engasjement statsråden har på dette feltet, som jeg også deler, og som jeg håper man finner en fornuftig håndheving av.

Statssekretær Øverland i Kulturdepartementet sier i Aftenposten i dag på spørsmål om hun mener at dette bur-

de være lovlig eller ikke, at «nå er det ikke noe slikt forbud» i dag.

Da er spørsmålet mitt til statsråden – gjennom presidenten, selvfølgelig – hvorvidt det kunne vært tenkelig å få en forgang i oppfølgingen av Nyborg-utvalget, og om det kunne tenkes at man fikk til et slikt forbud, ettersom det er tydelig at ikke alle statsrådene deler denne statsrådens engasjement.

Statsråd Karita Bekkemellem [10:47:11]: Jeg kan forsikre om at Regjeringen har et sterkt engasjement for at vi skal ha en reklamefri sone i skolen. Det vil være uaktuelt for denne rød-grønne regjeringen å innføre et nytt regime. Vi så at det var ganske sterk fløtting fra den forrige regjeringens side for å innføre en del reklame i skolen. Vi så også at det var en del uenighet mellom de ulike regjeringspartiene på det feltet. Jeg tror jeg og representanten har samme syn, og da får vi prøve å alliere oss på en god måte, slik at vi i framtiden kan ha noen reklamefrie soner for barna våre.

Presidenten: Presidenten vil akseptere tre oppfølgingsspørsmål – først Ulf Erik Knudsen.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [10:47:59]: Fremskrittspartiet har programfestet gratis skolemateriell. Jeg har registrert at også Regjeringen har lovet dette, men at man har trøbbel med å levere. Vi ser ikke noen konturerer verken i budsjettet eller i revidert nasjonalbudsjett. Dette er et av mange områder hvor denne regjeringen ikke leverer. Tidligere i dag har vi sett at man ikke gjøre det på veisektoren.

Når man ikke kan levere på et politisk område, bør man ikke da tenke nytt? Fra Fremskrittspartiets side er vi ikke negative til å supplere med reklamefinansierte bøker. Vi vil gi statsråd Giske ros for at han har deltatt i denne reklamefinansierte publikasjonen.

Mitt spørsmål til forbrukerministeren er: Hvordan kan det være så ille for norske elever, som utsettes for reklame overalt i samfunnet ellers, og som har blitt klart flinke til å selektere og se hva som er reklame, og hva som ikke er det, at man f.eks. får en lærebok som den jeg har her, hvor man har 100 sider med skikkelig lærestoff, og så har man da 15–20 bedriftspresentasjoner bakerst i boken? Man får den altså gratis.

Statsråd Karita Bekkemellem [10:49:11]: Jeg mener faktisk det vil være en fullstendig fallitterklæring hvis vi i vårt land kommer dit hen at vi er nødt til å finansiere lærebøkene til barna våre med reklamepenger. Vi slår oss på brystet gang på gang og sier at vi har verdens beste land å bo i. Det er nettopp fordi vi har vært villig til også å regulere markedskreftene. Det handler om forbrukerpolitikk, og det handler om barnas beste. Hvis vi ikke skal ta alvorlig bl.a. det Nyborg-utvalget sier om det kommersielle presset mot barn og unge, ja da blir jeg bekymret også som barneminister. Vi har også sett at det er markedsaktører selv som gir uttrykk for det samme. Vi så at de som satt

og deltok i Nyborg-utvalget, gav uttrykk for akkurat det samme som det vi gir uttrykk for her.

Så har jeg lyst til å si at Regjeringen har sittet noen måneder, og jeg kan love at vi kommer til å utkvittere og levere. Man la oss nå få lov til å legge fram et statsbudsjett. Vi har lagt fram et revidert nasjonalbudsjett, men la oss nå få legge fram et statsbudsjett til høsten.

Presidenten: Olemic Thommessen – til oppfølgings-spørsmål.

Olemic Thommessen (H) [10:50:28]: Jeg forstår av statsrådens engasjement at hun har sterke motforestillinger mot at barn på noen måte skal utsettes for reklame – også fra en bank, som vel kanskje ikke må oppleves som en veldig aggressiv aktør i forhold til barns forbruk.

I 2008 er det Wergeland-år. Wergeland skrev vakre ting for barn som jeg tror det vil være en god idé å revitalisere for vår tid. Hva nå om en bank fant ut at den ville gi alle barn i førskolealder – kanskje særlig dem som var på barnevernsinstitusjoner, et felt som faktisk ligger innenfor statsrådets område – en eventyrbok eller en diktsamling med Wergelands best kjente barnerim? Ville statsråden motsette seg dette? I så fall ville hun kanskje komme opp med et forslag om at hennes departement og Kulturdepartementet kunne gå sammen om å betale en slik gave til en generasjon av norsk barn.

Statsråd Karita Bekkemellem [10:51:34]: Jeg har lyst til å si at slik vår mediehverdag er, er det vel ingen som tror at en kan beskytte barn og unge fullstendig mot reklame. Desto mer viktig er det at vi lærer våre barn og unge hvordan en faktisk skal klare å forholde seg til den reklamen en får inn i stuen sin.

Vi opplever også en stadig tøffere hverdag, og jeg synes at opposisjonen kanskje ikke tar nok innover seg den utviklingen vi har hatt, der det er et stadig sterkere press. Det vil være ulik type informasjon som tilflyter vår skoleungdom på en god måte – selvfølgelig vil det være det – men vi må hele tiden evne å trekke opp noen grenser for det kommersielle presset som går hen imot skolegården. Der er jeg fullstendig klar over at borgerlige, konservative partier er mer opptatt av markedskreftene enn hva denne regjeringen er, som faktisk er opptatt av barnas beste og av å beskytte dem.

Presidenten: May-Helen Molvær Grimstad – til oppfølgings-spørsmål.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [10:52:40]: Eg må seie at statsråden skyt med lauskrut no, i denne støyen om den førre regjeringa og dagens regjering.

Vi ser nok ein gong forskjellen på å vere i posisjon og å vere i opposisjon. I opposisjon var ein veldig kritisk og uttalte seg veldig tydeleg, men no kjem ein på tynn is i forhold til eit verk som Læremiddelforlaget har gitt ut, «Ibsen i vår tid». Det er finansiert av ein bank og sendt til alle landets ungdomsskular. Eg skjønar at det kan vere eit problem med grensdraginga i forhold til bidrag frå næ-

ringslivet, som linjalar eller kva det måtte vere. Men ut frå det statsråden sa i opposisjon, heng det ikkje på greip det ho uttaler no, at det er ei «fallitterklæring» dersom det kjem reklame i skulebøker. Eg er heilt einig i at det ville vere ei fallitterklæring, men når ein statsråd skriv eit forord i eit verk som er sendt til alle ungdomsskular, er det litt forskjell.

Statsråd Karita Bekkemellem [10:53:51]: Jeg må bare få lov til å si at nå skjønner jeg ikke helt hva representanten hentyder til. Jeg føler at jeg har hatt en meget konsekvent linje i disse spørsmålene, både i dag og i opposisjon, i motsetning til Kristelig Folkeparti, som tydeligvis leter etter identiteten sin om dagen og flørter litt både her og der. En kan gjerne ta en diskusjon på det. Men jeg har lyst til å forsikre om at mitt engasjement har vært helt likt når det gjelder det kommersielle presset overfor barn og unge, og Regjeringen vil ha barnets beste som utgangspunkt også når vi diskuterer dette i fortsettelsen.

Presidenten: Stortinget går til behandling av neste hovedspørsmål.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:54:40]: Mitt spørsmål går til statsråd Åslaug Haga.

Kommunalministeren har kommet med noen saftige løfter på vegne av kommunene for kommende år, særlig innenfor skole og eldreomsorg. Det er lett å komme med løfter, særlig på vegne av andre. Men hvordan kan statsråden vite at kommunestyret i samtlige 431 kommuner vil satse på eldreomsorg og skole, når Regjeringen heller ikke i kommuneproposisjonen for 2007 legger opp til å øremerke penger til viktige nasjonale velferdsoppgaver?

Statistisk sentralbyrå slår fast i en rapport at kommunene prioriterer prangende kulturhus og mer administrasjon når de får økte frie inntekter. Det som ifølge SSB nedprioriteres, er nettopp skole og eldreomsorg. Rapporten går faktisk så langt at den sier at kommunenes satsing på grunnskole, pleie og omsorg ser ut til å være uelastisk i forhold til inntektsendring. Det betyr i klartekst at én ekstra krone i overføringer fører til null ekstra satsing på kommunale bevilgninger til velferd.

Selv om Regjeringen legger opp til en inntektsvekst på 2 milliarder kr til kommunene, er vi altså ikke garantert bedre velferd. Det er med andre ord kun Fremskrittspartiets forslag om øremerking og stykkprisfinansiering som vil garantere bedre velferdstjenester. Kanskje det er på tide at Regjeringen også innser at ikke alle utfordringer i samfunnet kan løses med å øke budsjettpostene.

Mitt spørsmål til statsråden er om Regjeringen bevisst fører folk bak lyset, eller om det er slik at statsråden faktisk ikke har lest rapporten «Inntektselastisiteter for kommunale tjenester» fra perm til perm?

Statsråd Åslaug Haga [10:56:45]: Regjeringa legger som kjent opp til en betydelig styrking av kommuneøkonomien. For 2006 og 2007 vil kommunene få en økning på rundt 8 milliarder kr i frie inntekter. Jeg kan forsikre om at det kommer til å bli tjenester av det.

Faktum er at norske kommuner, når de får midlene som frie inntekter, bruker omtrent to tredeler av pengene på skole, pleie og omsorg – 41 pst. til pleie og omsorg, 35 pst. til skole. Det er gjennomsnittet. Så er utfordringene i norske kommuner sjølsagt ulike. I noen kommuner har man full dekning i eldreomsorgen. I andre kommuner har man det ikke. Da vil det være meningsløst å lage A4-løsninger som tvinger kommunene til å innrette seg etter statlige satsinger. All erfaring tilsier at det gir ekstremt dårlig utnyttelse av pengene om vi skal lage statlige satsinger, statlige øremerkinger. Den lærdommen er det viktig at vi får spreidd til alle partier. De fleste har fått med seg at øremerking faktisk gir ineffektivitet. Vi vet at Fremskrittspartiet ikke mener det. Men alle økonomiske analyser som vi kan bla opp, illustrerer nettopp dette.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:58:24]: Det som sies her fra statsråden, er jo åpenbart feil. Gjennom en stykkprisfinansiering av viktige velferdstjenester vil vi sørge for at det er behovet for tjenesten som er avgjørende for utbetaling, ikke slik som det er i dag, statistiske modeller som er rimelig kompliserte og håpløse å forholde seg til.

I Nationen, som jeg er sikker på at statsråden leser daglig, var det nylig en artikkel som slo fast at fremskrittspartikommuner faktisk er de kommunene i landet som satses mest på eldreomsorg. Dessverre har vi ingen garantier for at kommuner styrt av andre partier, gjør det samme. Tvert om: Det tyder faktisk mer på at det er kultur for de få som prioriteres, fremfor velferd for folk flest. Hvis kommunalministeren er mer opptatt av å øke overføringene til kommunene over statsbudsjettet enn å sørge for at pengene blir brukt riktig, hvorfor kommer da Regjeringen med så offensive løfter på vegne av kommunene i Norge?

Statsråd Åslaug Haga [10:59:32]: Regjeringa tar utgangspunkt i at vettet er rimelig jevnt fordelt i landet. Vi tror faktisk ikke at folk fra Fremskrittspartiet på Stortinget eller senterpartister på Stortinget har særlig bedre vett enn det fremskrittspartifolk og senterpartister lokalt har. Vi tror grunnleggende på at folk lokalt er godt skikket til å prioritere ulike oppgaver. Skole og helse er viktig. Vi legger rammer for satsing på disse feltene. Hvis man ser på hva man bruker pengene til lokalt på kulturområdet, er det definitivt ikke kulturhusene som får de store pengene, det er det lokale frivillige kulturarbeidet, noe som er meget viktig for å utvikle de gode lokalsamfunnene.

Så vil jeg gjerne si at er det noe som virkelig vil bidra til byråkratisering, som jeg trodde Fremskrittspartiet var imot, er det stykkprisfinansiering.

Presidenten: Presidenten vil akseptere tre oppfølgings spørsmål – først Bent Høie.

Bent Høie (H) [11:00:52]: Også Høyre mener at både vettet og den sosiale samvittigheten er likt fordelt i landet.

Men nå varsler Regjeringen i kommuneproposisjonen at de vil komme tilbake igjen med et nytt inntektssystem for kommunene i 2009. I proposisjonen står det at Regje-

ringen vil sette ned et utvalg for å arbeide med dette på bakgrunn av det faglige arbeidet som Borge-utvalget har gjort.

Men vi var flere som ble svært overrasket da vi leste siste utgave av Kommunal Rapport, der statssekretær Dag-Henrik Sandbakken sier at det er politikere fra de tre regjeringspartiene som skal utgjøre dette utvalget.

Flertallet av det norske folk bor faktisk i kommuner som er styrt av andre partier enn de tre regjeringspartiene. Dette er også et inntektssystem som bør være forutsigbart for kommunene, et system som altså skal innføres samme år som det er stortingsvalg. Ser ikke statsråden at det hadde vært en fordel å invitere med alle partier, og ikke minst også Kommunenes Sentralforbund, i det politiske arbeidet med utarbeidelse av et nytt inntektssystem?

Statsråd Åslaug Haga [11:02:07]: Det er riktig at vi skal ha en gjennomgang av det faglige arbeidet som nå ligger på bordet – fra Borge-utvalget. Vi mener at Borge-utvalgets arbeid, slik som det foreligger, gir skjevheter i fordeling av midler til kommunene, noe som vi ikke kan akseptere. Man løste f.eks. ikke utfordringene knyttet til vekstkommunene, like lite som man løste problemene knyttet til kommuner som har befolkningsnedgang. Og den distriktmessige profilen på Borge-utvalget var etter vår oppfatning ikke akseptabel.

Når det er sagt, så ligger det et faglig arbeid i bunnen, som de som har sittet i Borge-utvalget, har gjort. Det vil vi bygge videre på. Vi vil sjølsagt ha en gjennomgang av dette faglige arbeidet, men det vil ikke minst være viktig nå å legge de politiske føringene på toppen av dette faglige arbeidet. Organiseringen av dette er det ikke tatt helt endelig stilling til.

Presidenten: Bjørg Tørresdal – til oppfølgings spørsmål.

Bjørg Tørresdal (KrF) [11:03:23]: Regjeringen har bevilget mer penger til kommunene og varslet at opptrapningen fortsetter, og det synes Kristelig Folkeparti er bra. Men Regjeringen har svært store ambisjoner om hva pengene skal rekke til, og alle regjeringer må forholde seg til det faktum at pengene bare kan brukes én gang. Vi ser nå i kommuneproposisjonen at det er lagt føringer: 2 000 nye årsverk, noe som er sterkt ønsket, skal en kunne betale kostnadene med, NAV-reformen skal kunne betales, og det at man får flere elever i videregående skole, skal betales. Det kan nesten synes som om ambisjonene er noe store, og jeg vil gjerne ha en kommentar på det. Legger man for store føringer, vil handlingsrommet for lokalpolitikere igjen bli lite. Kristelig Folkeparti har tro på lokaldemokratiet, men det må være et økonomisk handlingsrom hvis en skal ha noen penger å bestemme over.

Til slutt: Kristelig Folkeparti vil svært gjerne være med på de politiske prioriteringer som skal gjøres når en skal lage et nytt inntektssystem. Regjeringen har sagt at de vil ha oss med når det gjelder noe så viktig som et nytt inntektssystem, og vi vil gjerne være med i utvalget.

Statsråd Åslaug Haga [11:04:29]: La meg bare følge opp det siste først, nemlig det arbeidet vi skal gjøre i forhold til Borge-utvalget. Vi er opptatt av å finne måter å koble alle partier opp mot det arbeidet på. Så har vi ikke helt tatt stilling til hvilken form det skal ha. Men det jeg kan garantere, er at vi skal jobbe tett med alle partier for å komme fram til gode løsninger. Men la meg få komme tilbake til den endelige organiseringen noe seinere.

Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, med Regjeringen for øvrig, har felles ambisjoner når det gjelder å legge til rette for økt handlingsfrihet lokalt. Det handler om økonomisk handlefrihet, og det handler om at man skal ha politisk handlefrihet. Vi følger opp gjennom å gi kommunene økt handlingsrom økonomisk også i 2007. Det som er viktig for meg å understreke, er at innenfor den rammen som er lagt, er det rom for en styrking av både skolen og eldreomsorgen.

Presidenten: André N. Skjelstad – til oppfølgings-spørsmål.

André N. Skjelstad (V) [11:05:48]: Statsråden har vært innom dette med velferd i kommunene tidligere i denne sekvensen. Hun uttalte i går bl.a. at man ønsket å satse på flere kommunale bygg, noe som jeg synes er bra. Rapporten som statsråd Haga nevner, viser at det ikke bare er de bostedsløse i storbyene som sliter, veksten i antall bostedsløse er størst i småkommunene.

Statsrådens partifelle Anne Enger Lahnstein innførte begrepet «Forskjells-Norge» på denne situasjonen. Hva vil statsråden gjøre for å minske forskjellene mellom distriktene og de store byene? Det eneste grepet, tiltaket, vi så langt har sett at Regjeringen har lagt opp til i forhold til bostedsløse på bygdene, er muligheten til å innføre eien-domsskatt.

Statsråd Åslaug Haga [11:06:33]: Det er helt korrekt at de siste oppdaterte tallene som vi har fått, viser at antallet bostedsløse øker forholdsmessig mer i mindre kommuner enn i byene. Forklaringen på det er nok til dels at man når det gjelder bostedsløse, mest har hatt byene i fokus. Sånn sett kan man nok se tallene som et resultat av at den innsatsen en har hatt i byene, faktisk har virket.

Når det gjelder de virkemidlene vi har i forhold til bostedsløse, hviler mye på kommuneøkonomi. Kommunene skal ha handlingsrom til også å ta seg av boligsiden, noe som har blitt nedprioritert i de seinere åra. Utover det ligger mye av virkemidlene i Husbanken. Det er øremerkede virkemidler, og de står sjølsagt til rådighet for absolutt alle kommuner. Nå oppfordrer vi intenst de kommuner som har økning i antallet bostedsløse, til å kontakte Husbanken. Det er penger der.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Bent Høie (H) [11:07:58]: De siste dager har vist at regionsreformen, som statsråd Åslaug Haga har ansvaret for, møter motstand ikke bare i Høyre, men også langt inn i hennes eget parti og i de andre regjeringspartiene. Flere

og flere av lokalpolitikerne har begynt å våkne og ser at dette er en reform som kan føre til en betydelig sentralisering.

Tidligere leder i Senterpartiet Anne Enger Lahnstein sier at hun er redd for at store regioner kan føre til en sentralisering innad i regionen. Lederen i Østfold Senterparti sier at han er motstander, og ser ikke hva en kan vinne med reformen. Det samme sier lederen i Møre og Romsdal Senterparti. Og ordføreren fra Senterpartiet i Nord-Aurdal sier at «for Sp sin del er man i ferd med å lede den største sentraliseringen av makt på hundre år».

I dagens Verdens Gang har stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo fra SV en meget god og oppsiktsvekkende artikkel om regionsreformen. Han sier at han er redd for at denne reformen kan føre til en betydelig sentralisering, men ikke minst peker han på det grunnleggende spørsmålet, nemlig: Hva er årsaken til at Regjeringen går inn for en reform uten at det er avdekt noe åpenbart behov for å gjennomføre denne reformen, som faktisk blir en av de største reformene i den siste tiden. Og han stiller et veldig sentralt spørsmål, nemlig: Hva er spørsmålet, hvis store regioner er svaret?

Jeg vil gjerne gjenta det spørsmålet til den ansvarlige statsråden i dag, for veldig mange ser ikke behovet for denne reformen, og jeg frykter nå konsekvensen av den, både at en udemokratisk reform gjennomføres på en udemokratisk måte, og at konsekvensene av reformen vil være en betydelig sentralisering.

Hva er spørsmålet, hvis store regioner er svaret?

Statsråd Åslaug Haga [11:10:06]: Det er ikke sånn at svaret er store regioner. Svaret er at vi skal gjennomføre en demokratiseringsreform og en desentraliseringsreform. Vi har hele veien sagt at vi må gå skrittvis fram i denne reformen, hvilket innebærer at vi først skal se på oppgavene – hvilke oppgaver som skal flyttes til det regionale nivået, eventuelt til det kommunale nivået – og når den jobben er gjort, skal vi se på den geografiske inndelinga. Hvor store regioner det vil bli, er vi i dag ikke i stand til å si noe om. Jeg registrerer at man i mye av debatten nå framskriver svære regioner. Da må jeg bare gjenta det jeg har gjentatt i lang tid, nemlig at her skal vi gå skritt for skritt, nå skal vi ta oppgavene, og det er det vi skal ha fokuset på.

Det er ikke noen grunn til å la seg forundre over at det er debatt om en så viktig reform som forvaltningsreformen er og vil bli. Det jeg kanskje syns representanten Høie skal være litt forsiktig med, det er å antyde – slik en kan få inntrykk av gjennom hans spørsmål nå – at han og de som har stilt seg spørrende til innretninga på denne reformen, er enige. Utgangspunktet er at partiene har ulike utgangspunkt. Høyre ønsker en tonivåmodell, Regjeringa og Senterpartiet er helt klare på at vi ønsker en trenivåmodell.

Bent Høie (H) [11:12:07]: En av hovedbegrunnelserne til representanten Olav Gunnar Ballo er nettopp at Norge som et lite land ikke har behov for tre forvaltningsnivåer – vi er tross alt ikke større enn litt av en bydel i

London. Men det er absolutt grunn til å spørre om det ikke er på tide at lederen av Senterpartiet og den ansvarlige statsråden begynner å lytte til sine egne, når en har lagt opp til et råkjør for å gjennomføre denne reformen allerede fra 2010.

Det betyr altså at en kommer med oppgavefordelingen høsten 2006, så skal saken behandles i Stortinget, så skal en ha en diskusjon om den geografiske inndelingen, og så skal altså dette være på plass. Det betyr at partiene, som nå er i gang med nominasjonen til fylkestingsvalget i 2007, ennå ikke vet om det er en periode som varer i to år eller fire år. De skriver program som de ikke vet om skal vare i to år eller i fire år. Kan ikke Regjeringen heller bruke noe mer tid, få en god evaluering av dagens fylkeskommuner og få en god diskusjon om grunnlaget for denne reformen før de kjører dette råkjøret, denne udemokratiske prosessen, i forhold til en svær reform.

Statsråd Åslaug Haga [11:13:17]: Regjeringa bedriver intet råkjør. Tematikken knyttet til mellomnivået i Norge har vært på dagsordenen i årevis. Det det har manglet på i denne prosessen, er evnen til å fatte beslutninger. Det er utredet bindsterke avhandlinger, som representanten kjenner godt, og tida er definitivt moden for å fatte beslutninger. Regjeringa legger opp til en prosess hvor vi nettopp lytter. Derfor har vi nå rådslag rundt omkring i våre tre partier, derfor gjennomfører vi regionale høringsmøter, derfor praktiserer vi en åpen dør i Kommunaldepartementet, hvor alle som ønsker å snakke om disse tingene, får komme, derfor reiser vi masse rundt om i landet for å lytte.

Det er ikke utredninger og evalueringer det står på, det står på evnen til å handle.

Presidenten: Presidenten vil tillate to oppfølgings-spørsmål – først Ib Thomsen.

Ib Thomsen (FrP) [11:14:34]: Statsrådens samarbeidspartier og flere av hennes kollegaer er tydelig splittet i synet på dette med regioner. Det kommer også tydelig fram i dagens VG.

Dersom «det ikke er vilje til å ha tre forvaltningsnivå med tilstrekkelig makt og myndighet, bør vi kun ha stat og kommune», sier Sverre Myrli, leder i Akershus Arbeiderparti. «Et «halvhjertet» regionnivå er ikke et alternativ (...) den eneste endringen er at vi får litt større fylker», sier også stortingsrepresentant Myrli.

Hvorfor er kollegaene til statsråden så skeptiske? Bør ikke statsråden sørge for at det her kommer klare og entydige signaler vedrørende dette viktige samfunnsproblemet, som berører så mange, og ikke signaler som spriker i alle retninger? Vi trodde at vi skulle ha en forutsigbarhet da vi fikk denne nye regjeringen.

Statsråd Åslaug Haga [11:15:30]: Det er ingen tvil om hva som er Regjeringas politikk. Det står nedfelt i Soria Moria-erklæringa. Det skal gjennomføres en forvaltningsreform fra 1. januar 2010 basert på en trenivåmodell. Det som står nedfelt i Soria Moria-erklæringa, er også

godt fundert i alle de tre regjeringspartienes partiprogram, så derom hersker det ingen tvil. At det er noe uenighet innad i partiene om man ønsker to nivåer eller tre nivåer, er det ingen som bør la seg forundre over. Men det er ingen tvil om Regjeringas politikk. Det er ingen tvil om de tre partienes politikk.

Det er også interessant å merke seg at KS la fram et dokument i går, hvor også Fremskrittspartiet og Høyre er med på de endelige beslutningene. Der er en meget detaljert i forhold til hvordan man mener at en trenivåmodell faktisk skal fungere.

Presidenten: Bjørg Tørresdal – til oppfølgings-spørsmål.

Bjørg Tørresdal (KrF) [11:16:47]: Kristelig Folkeparti ønsker en regionsreform. Vi ønsker en reform som fører til at store oppgaver som samferdsel, miljø, helse og næringsutvikling kan løses på en bedre måte enn i dag. Vi ønsker en reform som handler om at det skal flyttes makt fra Oslo og ut nærmere folk, og at oppgavene skal underlegges folkevalgt styring. For Kristelig Folkeparti er det viktig at det blir en demokratireform, dvs. at oppgavene kommer under folkevalgt styring og nærmere der folk bor.

For å løse disse oppgavene må en ha større regioner enn de fylkene vi har i dag. Det har vært en del uro knyttet til akkurat dette spørsmålet. Om en ikke skal ha så store regioner som det blir sagt i dag, er det sagt fra statsråden og i Soria Moria-erklæringa at en skal ha sterke regioner. Og avgjørende for å få til en styrke må vel være størrelsen på disse. De må være større enn de fylkene vi har i dag, nettopp for å få store oppgaver under folkevalgt styring.

Statsråd Åslaug Haga [11:17:52]: Det er en god oppsummering representanten Tørresdal her gir av hva som er målsettingene med regionsreformen, forvaltningsreformen. Her er Kristelig Folkeparti helt på linje med Regjeringa.

Vi er alle opptatt av at vi skal skape robuste regioner. Skal regionene bli robuste, fordrer det først og fremst tilførsel av oppgaver, og det er den prosessen vi er inne i nå. Når vi da har klarlagt oppgavene, får vi se hvordan vi skal ordne oss når det gjelder geografien. Vi har sjølsagt et sideblikk på geografien i denne prosessen. Vi vil også i meldinga som kommer til Stortinget til høsten, den meldinga som hovedsakelig handler om oppgavene, legge noen føringer for debatten knyttet til geografien og den geografiske inndelinga.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er nå omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Finn Martin Vallersnes til utenriksministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 2, fra representanten Marit Nybakk til utenriksministeren, vil bli besvart av utviklingsministeren på vegne av utenriksministeren, som er bortreist.

Spørsmål 4, fra representanten Per Roar Bredvold til nærings- og handelsministeren, vil bli besvart av finansministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 12, fra representanten Olemic Thommessen til barne- og likestillingsministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart etter spørsmål 2.

Spørsmål 15, fra representanten Gunn Berit Gjerde til fiskeri- og kystministeren, vil bli besvart av nærings- og handelsministeren på vegne av fiskeri- og kystministeren, som er bortreist. Etter anmodning fra nærings- og handelsministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart etter spørsmål 5, som skal besvares av samme statsråd.

S p ø r s m å l 1

Fra representanten Finn Martin Vallersnes til utenriksministeren:

«Reformprosessen i FN opplevde et beklagelig tilbakeskritt 9. mai i år, da en splittet generalforsamling vedtok en resolusjon som skal hindre effektivisering av pengebruk og beslutningsprosedyrer. Over 20 utviklingsland unnlot å støtte denne treneringen av FN-reformene. Alle giverland stemte mot, unntatt Norge, som avsto.

Mener utenriksministeren at spliden som Norge har skapt blant giverlandene, vil gagne reformprosessen og styrke utsiktene til at norske bistandsmidler vil bli benyttet mer effektivt fremover?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

S p ø r s m å l 2

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Marit Nybakk til utenriksministeren, vil bli besvart av utviklingsministeren på vegne av utenriksministeren, som er bortreist.

Marit Nybakk (A) [11:19:36]: Jeg har tillatt meg å stille følgende spørsmål til utenriksministeren, som jeg forstår vil bli besvart av utviklingsministeren:

«I den senere tid er det avdekket økende undertrykkelse av kurdere i Tyrkia. Blant annet er barn blitt fengslet i Diyarbakir, og demokratiske rettigheter er innskrenket.

Vil utenriksministeren ta disse forholdene opp med Tyrkia?»

Hans Frode Kielland Asmyhr hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Erik Solheim [11:20:02]: Den kurdiske separatistbevegelsen PKK opphevet sin ensidige våpenhvile i fjor, noe som har vært en del av bakgrunnen for de siste måneders stadige sammenstøt mellom PKK-aktivister og sikkerhetsstyrker. Situasjonen var, som Marit Nybakk kom inn på, særlig kritisk i Diyarbakir i slutten av mars. Gatekamper mellom demonstranter og sikkerhetsstyrker førte til mange drepte, og flere mindreårige ble anholdt og sitter angivelig fortsatt fengslet. Utenriksdepartementet følger denne situasjonen meget nøye. Også flere norske frivillige organisasjoner følger menneskerettighetssituasjonen i Tyrkia og har nær kontakt med Utenriksdepartementet og den norske ambassaden i Ankara om disse spørsmålene.

Utenriksdepartementet er ikke kjent med at det er innført innskrenkninger i de formelle demokratiske rettighetene i Tyrkia. Det er imidlertid en kjensgjerning at det diskuteres en ny terrorlov i parlamentet, og at denne er omstridt i denne sammenheng. Det tyrkiske rettsapparatet undersøker nå hva som har skjedd i forbindelse med uroen i Diyarbakir. Utenriksdepartementet vil følge nøye med på hvordan det tyrkiske systemet håndterer dette.

Norge har de senere år lagt vekt på en bred dialog med Tyrkia, en dialog som omfatter sikkerhetspolitikk, Europa-politikk, næringslivsspørsmål og menneskerettighets-spørsmål. Kritiske forhold knyttet til menneskerettighetene og til demokrati tas opp regelmessig, og det vil vi fortsette med. Enkelt saker følges opp bl.a. med tilstedeværelse under rettssaker. Norge har vært observatør ved flere rettsmøter under en straffesak mot kurdiske barn anklaget for å ha brent det tyrkiske flagget. Rettssaken mot barna i Mersin har vist at selv om Tyrkia har ny straffelov mer på linje med europeiske standarder, er det fortsatt mangler knyttet til rettspraksis. Norsk og annet internasjonalt nærvær under rettsmøter påvirker de lokalt ansvarlige i riktig retning.

Norge har støttet flere menneskerettighetsprosjekter i Tyrkia, også med kurdere som målgruppe, og vil fortsette med dette. Tyrkias potensial som brubygger mellom Vesten og den islamske verden gir perspektiver og muligheter som må utnyttes. Men da blir det viktig at den kurdiske delen av befolkningen føler sine interesser ivarettatt, og at konflikten i den delen av landet løses med fredelige og ikke-voldelige midler.

Marit Nybakk (A) [11:22:21]: Jeg vil takke for svaret, og er naturligvis enig i at det er viktig med en bred dialog med Tyrkia. Jeg synes det er viktig med dialog ikke minst på grunn av den rollen Tyrkia kan spille nettopp som brobygger mellom Europa og den islamske del av verden.

Nå er det slik at vi møter Tyrkia bl.a. i NATO, og Tyrkia er en viktig alliert. De har også søkerlandstatus i forhold til EU, og EU har i mange sammenhenger vært veldig opptatt av nettopp menneskerettighetssituasjonen forut for den statusen. Også Europarådet har vært opptatt av situasjonen i Tyrkia i årevis. I forhold til de multilaterale institusjonene som vi møter Tyrkia i – og det gjelder kanskje særlig NATO, også fordi vi har en felles interesse i

NATO som utenforland, men medlem av NATO for øyeblikket – er det slik at utviklingsministeren eller Regjeringen også vil ta disse sakene opp i de multilaterale foraene?

Statsråd Erik Solheim [11:23:23]: I hvert fall gir jo disse mange multilaterale foraene anledninger til å ta opp dette med tyrkiske myndigheter i tillegg til i bilaterale samtaler på statsrådsnivå og gjennom vår ambassade i Ankara, så de multilaterale sammenhengene gir slike muligheter. Hvis man ser saklig på det, er det jo ingen tvil om at det som har påvirket rettsstandarder og demokrati mest i Tyrkia, er prosessen med søknad om medlemskap i EU, som helt åpenbart har bidratt til at rettsstandarder og demokrati, også med mindretallsbeskyttelse for kurdere, har tatt vesentlige skritt framover. Nå er det også i den prosessen kommet fram motkrefter i den senere tid i form av motstand mot tyrkisk medlemskap i EU, og også motstand mot en del av de kravene som Tyrkia blir pålagt som en del av søkeprosessen. Men det kan vanskelig være tvil om at så langt har denne søknadsprosessen hatt en veldig vesentlig positiv påvirkning på Tyrkia, og totalt sett har Tyrkia vært inne i et spor som har gått i en demokratisk retning de siste årene.

Marit Nybakk (A) [11:24:29]: La meg først si at jeg er veldig enig i at den søkerprosessen har hatt en positiv effekt på Tyrkia. Det tror jeg er helt riktig.

Det er likevel urovekkende nå, og vi har fått opplysninger både fra kurdere i Oslo og fra grupper som har kommet opp og besøkt utenrikskomiteen, om at det som har skjedd i Diyarbakir, faktisk er den største uroen i Tyrkia de siste ti årene. Da uroer det meg at vi kanskje har en setback i forhold til den positive utviklingen som har vært. Massearrestasjoner av barn – jeg tror det var 80 stykker – er jo helt uakseptabelt. Jeg er derfor veldig glad for at UD følger denne saken nøye, og tror at Norge også i forhold til den positive rollen vi spilte når det gjaldt søkerlandstatus i forhold til EU for Tyrkia, kan bidra, dersom man har en dialog med Tyrkia og setter litt press bak det.

Statsråd Erik Solheim [11:25:27]: La det ikke være det minste fnugg av tvil om at Utenriksdepartementet, utenriksministeren og jeg selvsagt er helt enig med Marit Nybakk i at arrestasjon av barn er uakseptabelt, og at vi vil følge veldig nøye med på hva som skjer i så måte. Det er klart at tilbakeslag skal vi følge nøye med på og se om Norge kan påvirke for å hindre det. Men hvis man ser det i et stort perspektiv, har Tyrkia over tid de senere år gått i en klart demokratisk retning, og interessant nok også under ledelse av et parti som hadde utspring i islamistiske krefter i Tyrkia, og som Vesten jo på 1990-tallet ønsket å isolere og ikke ha noe med å gjøre – jeg husker vi hadde debatter om det her i Stortinget også – men som så kom til makten, og har bidratt, sammen med prosessen om EU-medlemskap, til en demokratisering av Tyrkia. Men som Marit Nybakk er inne på, vi skal være veldig på vakt mot tilbakeslag og følge nøye med på hva som skjer, og bidra fra norsk side til å skape oppmerksomhet og interesse og

dermed forhåpentligvis ha en positiv påvirkning på det som skjer.

Presidenten: Vi går da til spørsmål 12.

S p ø r s m å l 1 2

Olemic Thommessen (H) [11:26:45]: Jeg har tillatt meg å stille følgende spørsmål til barne- og likestillingsministeren:

«Statsråden har varslet tiltak for å få til et bedre barnevern. Herunder foreslås å bygge opp igjen statlige institusjoner, angivelig fordi de private institusjonsplassene, ifølge statsråden, er for dyre og for dårlige.

Hvilken dokumentasjon støtter statsråden seg her til, mener statsråden at offentlig drift og eierskap er en garanti for bedre kvalitet til lavere pris, og ser statsråden at private barnevernsinstitusjoner også bidrar til et mangfold som kan ha positiv virkning på det totale tilbud?»

Statsråd Karita Bekkemellem [11:27:27]: For det første vil jeg si at det finnes en rekke gode private institusjoner som vi trenger, og som vi naturlig nok bruker. Ved utgangen av 2005 var det om lag 100 flere barn i private barnevernsinstitusjoner enn i statlige institusjoner. Det er helt klart at private institusjoner utgjør, og vil fortsette å utgjøre, en viktig del av det samlede tilbudet til barn og unge som av ulike årsaker ikke kan bo hjemme eller i fosterhjem. Det er også svært viktig at vi sikrer kvaliteten i både de private og de statlige institusjonene våre. Derfor er det viktig at vi har fått på plass en godkjenningssordning og en kvalitetsforskrift som håndteres av Bufetat.

De private institusjonene kan deles inn i to hovedgrupper, institusjoner som er drevet av ideelle frivillige organisasjoner, og institusjoner drevet av private kommersielle aktører. De frivillige organisasjonene har ikke et profittmotiv og har inngått ulike avtaler med staten, bl.a. driftsavtaler. Der kan staten styre både økonomi og det faglige innholdet. Plasser i andre private institusjoner skaffes gjennom anbudskonkurranser, og her kan også ideelle organisasjoner delta.

I den nye barnevernsloven som trådte i kraft i 1993, ble det innført egne bestemmelser om behandling av atferdsvanskelige barn og unge i loven samtidig som de statlige spesialskolene ble bygd ned, og det ble da et nytt privat marked for bygging av barnevernsinstitusjoner. Fylkeskommunene den gangen fulgte ikke opp med etablering av offentlige institusjoner.

I løpet av 2005 og 2006 er det opprettet én ny statlig barnevernsinstitusjon i hver av de fem regionene våre. Behandlingsopplegget ved disse institusjonene er basert på den aller nyeste forskningen. Behandlingsresultatene for ungdommene som bor på disse institusjonene, skal evalueres. Når en skal ta i bruk nye metoder, er det avgjørende at staten har god styring både med ressursinnsatsen, behandlingsopplegget og resultatene.

Jeg kan også opplyse om at staten ved overtakelsen av de fylkeskommunale barnevernsinstitusjonene har lagt ned offentlige institusjoner som ikke har fungert tilfreds-

stillende, eller som ikke har passet inn i regionenes helhetlige institusjonstilbud. Prisene ved private kommersielle institusjoner vet vi varierer sterkt, og noen av dem er svært dyre. I noen tilfeller er prisen høy fordi ressursinnsatsen som kreves for å gi et godt nok tilbud, faktisk er så høy. I andre tilfeller er det imidlertid mangel på gode alternative tilbud som gjør at prisen blir høy. Det er et marked for det. Generelt har det særlig vært mangel på statlige plasser som kan gi et tilbud til ungdom med sammensatte atferdsproblemer.

Vi ønsker å erstatte noen av de private kommersielle institusjonsplassene med statlige plasser primært av tre grunner:

For det første må kapasiteten i dagens statlige institusjoner utnyttes så godt som mulig. Dette er avgjørende for å overholde etatens budsjettammer. Dersom Bufetat klarer å utnytte kapasiteten fullt ut, vil antall plasseringer i private institusjoner bli redusert.

For det andre vil videre utbygging av statlige plasser som kan håndtere unge med sammensatte atferdsproblemer, medføre at kompetansen i det statlige barnevernet øker. Det er viktig at staten opprettholder høy kompetanse bl.a. for å tilby riktig tiltak til det enkelte barn. For eksempel er det et mål at alle akutt plasseringer skal håndteres innenfor det statlige apparatet, slik at en sikrer at Bufetat, som i samarbeid med kommunene og hjemmet skal finne tilbud til barna/ungdommene, kommer inn på et tidligst mulig tidspunkt.

For det tredje er utbygging av det statlige tilbudet i noen sammenhenger nødvendig for at private ikke skal kunne opptre som monopolist og ta ut en høy fortjeneste på sine tilbud. I disse tilfellene er det en målsetting at Bufetat i større grad skal kunne tilby et fullgodt alternativ innenfor eget tiltaksapparat.

Regjeringen er opptatt av at det finnes et godt og variert institusjonstilbud over hele landet, og at alle som har behov for plass, skal få et individuelt og godt tilpasset tilbud.

Olemic Thommessen (H) [11:32:12]: Jeg vil gjerne takke statsråden for svaret, og jeg merker meg at hun sier at det også er mye bra innenfor det private barnevernet. Det er jeg helt enig i.

Jeg har allikevel noen kommentarer til statsrådets svar. Det ser jeg i lys av at statsråden svært ofte flagger en ganske kritisk holdning til det private nærmest på prinsipielt grunnlag. Disse tre grunnene til at man skulle bygge ut det offentlige, vil jeg gjerne kommentere. Det ene gikk på utnyttelsen av kapasitet. Hvis det er slik at det er kapasitetsoverskudd, skulle det vel ikke være noe stort behov for å bygge mange nye institusjoner.

Når det gjelder den statlige kompetansen, og at det er viktig, er jeg enig i det. Selvfølgelig er det viktig at man har statlig kompetanse, men det er også viktig at staten opptrer på en måte som gjør at den nyttiggjør seg den kompetansen som er i de private institusjonene. Det er viktig at det ikke oppfattes som et motsetningsforhold.

Til det siste om at man skal bygge opp et statlig tilbud for at de private ikke skal bli monopolister, vil jeg si at i

så fall er det viktig at de statlige og de private opererer på like vilkår.

Statsråd Karita Bekkemellem [11:33:27]: Først har jeg lyst til å ta avstand fra den tilnærmingen representanten hadde. Jeg tror jeg gjorde ganske grundig rede for mitt syn. Det viktige er jo at vi klarer å ha på plass kriterier for kvalitet, som gjør at vi sikrer disse barna det beste, og ikke at vi skal gi noen private eiere store muligheter til profitt uten at disse barna faktisk får levert tjenestene. Det er slik at til sjuende og sist er det fellesskapets midler vi bruker til å betale disse institusjonsplassene, og derfor hadde jeg egentlig både trodd og håpt at også de borgerlige partiene var opptatt av den tilnærmingen til disse spørsmålsstillingene.

Jeg tror nok at markedet kan fungere på en utmerket måte når det gjelder å regulere både kostnader, etterspørsel og kvalitet på mange områder. Men jeg er litt mer usikker på om markedet egner seg til å regulere institusjoner for barnevernsbarn. Tvert imot så har vi sett at det har vært mange eksempler opp gjennom årene på at vi ikke har klart å levere på den måten vi skulle. (Presidenten klubber.) Derfor er Regjeringens utgangspunkt ...

Olemic Thommessen (H) [11:34:37]: Jeg er enig i statsrådets utgangspunkt. Det er klart at det viktige er at man får levert tjenesten. Det er viktig at man levert et godt tilbud til barna. Da tror vi at det kanskje er minst like viktig å bygge opp kompetansen innenfor det offentlige, slik at det offentlige er en god kjøper, en god kontrollør og en god representant på vegne av barna. Da er det et viktig fokus, kanskje viktigere enn akkurat om hvorvidt institusjonene er offentlige eller private. Jeg håper at statsråden også vil sette inn ressurser på akkurat den delen av arbeidet.

Når det kommer til det at i det øyeblikket man snakker om private institusjoner, snakker man om profitt, vil jeg minne om at det er svært mange innenfor det private området, som statsråden også var inne på innledningsvis, som arbeider på ideelt grunnlag. Jeg kan heller ikke se at det nødvendigvis er noen prinsipiell motsetning mellom profitt og kvalitet. Det viktige er mangfold, at vi har et mangfold av barnevernstilbud som kan stimulere dette området, gi god kvalitet og være et dynamisk område som høster erfaring fra hverandre.

Statsråd Karita Bekkemellem [11:35:44]: Jeg har lyst til å si meg enig med representanten i at det er viktig at vi bygger opp en god kvalitet ved institusjonene våre. Vi må også ha en utdanning for dem som jobber med de svakeste barna, som gjør at vi sikrer dem et godt tilbud. Slik sett har det skjedd svært mye på dette feltet. Jeg var seinst i går i Stjørdal og åpnet en ny institusjon som nettopp skal følge opp og ta vare på ungdom med atferdsproblemer på en helt ny måte, der en går mye mer grundig inn i forprosess. Vi har behandling, og vi har også ettervern med tett oppfølging fra nærmiljøet. Så det er metoder som er under utarbeidelse, og derfor er det viktig – jeg ser at taletida løper ut – at staten på et vis har styring med denne

viktige sektoren. Samtidig har jeg lyst til å utkvittere helt på slutten med at selvfølgelig skal vi ha gode private initiativ på dette feltet, og der mener jeg at vi har en god historie bak oss. Men de som bryter godkjenningsforskriftene, har ikke livets rett til å drive en slik type behandlingstilbud for disse barna.

Presidenten: Stortinget går da tilbake til spørsmål 3.

S p ø r s m å l 3

Martin Engeset (H) [11:37:10]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til miljøvernministeren:

«Direktoratet for naturforvaltning har sendt et forslag til revidert forskrift om hold og oppdrett av vilt ut til høring. Dette forslaget vil gripe direkte inn i mulighetene til trening og jakt av jakthunder gjennom å innføre et forbud mot utsetting av vilt. Fordi bestanden av rapphøns og fasan ikke er bærekraftig, vil dette bety slutten på jakt på disse artene. Forslaget har vakt stor bekymring hos fuglehundklubber.

Vil statsråden ta denne bekymringen på alvor og la være å innføre et forbud mot utsetting av vilt?»

Statsråd Helen Bjørnøy [11:37:58]: Utgangspunktet for spørsmålet er en forskrift om hold og oppdrett av vilt som ble fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 15. februar 1999. Direktoratet har nå satt i gang en revisjon av forskriften, bl.a. for å følge opp våre forpliktelser etter konvensjonen om biologisk mangfold når det gjelder spredning av fremmede organismer. Direktoratets forslag til revidert forskrift er ute på høring med høringsfrist 5. juli i år.

I tidligere forskrifter har utsetting av vilt vært tillatt for visse arter og på visse vilkår. Direktoratets forslag til revidert forskrift innebærer at slik utsetting ikke lenger tillates.

Utsetting av vilt har i første rekke vært utsetting av vilt for jakt eller for å trene fuglehund. Direktoratet er kjent med at utsetting av hønsefugl, som f.eks. fasan og rapphøne, har foregått i mange år, og at aktiviteten i noen områder også har hatt et visst omfang. På bakgrunn av dagens kunnskap om potensielle skadevirkninger finner direktoratet ikke lenger grunnlag for at denne virksomheten skal kunne fortsette.

Fasan er en fremmed art i Norge. Når det gjelder rapphøne, er den naturlige, stedege bestanden trolig svært fåtallig, og arten er plassert i høyeste truetkategorier i den nasjonale rødlista for truede arter. Rapphøne er å regne som en fremmed art dersom den settes ut i områder der den ikke forekommer fra før. Dette følger av viltloven § 47.

Direktoratet har i høringsbrevet pekt på den store oppmerksomheten de senere årene omkring potensielle skadevirkninger av fremmede arter i naturmiljøet. I tillegg har direktoratet vist til at det er en reell risiko for at vilt i oppdrett kan være bærere av smittsomme sykdommer som kan spres til viltlevende bestander av samme art eller beslektede arter.

Myndigheten til å fastsette forskrifter om hold og oppdrett av vilt er delegert til Direktoratet for naturforvaltning. Etter at høringen om forskriftsrevisjonen er gjennomført, vil det være opp til direktoratet å foreta den endelige avveiningen av ulike hensyn når den nye forskriften fastsettes.

Martin Engeset (H) [11:40:53]: Jeg takker statsråden for svaret.

Når er det slik at fasan har forekommet i norsk natur siden 1870-tallet, og rapphøns var første gang beskrevet i Norge i 1733, ifølge «Jegeren»s oppslagsverk.

Mitt spørsmål til statsråden er: Kjenner statsråden overhodet til noen tilfeller der det er overført sykdommer fra disse oppdrettede og lovlig utsatte artene?

Statsråd Helen Bjørnøy [11:41:31]: Jeg må nok innrømme at jeg personlig ikke kjenner til tilfeller av spredning av sykdommer, men jeg synes det er viktig å understreke at det er Direktoratet for naturforvaltning som har fått fullmakt til å fastsette forskriften, og at direktoratet nå er midt inne i en høringsrunde. Når høringsrunden er over 5. juli, skal den endelige forskriften fastsettes. Jeg er helt trygg på at direktoratet vil la alle innspill fra ulike høringsinstanser ha betydning for de konklusjonene som direktoratet så vil trekke.

Martin Engeset (H) [11:42:20]: Det får vi virkelig håpe, for ved revisjonen av viltloven i 1993 uttalte den aktuelle stortingskomiteen at oppdrett av vilt kunne innebære en viktig næringsutvikling i distriktene, og bad om at dette ble ivaretatt ved utarbeidelsen av forskrifter. Dette forholdet er minst like aktuelt i dag som det var for 12–13 år siden, og jeg vil oppfordre miljøvernministeren til også å bringe inn de landbruksmessige vurderingene i dette arbeidet og sørge for at de næringsmessige forhold for landbruket knyttet til denne virksomheten kommer med i betraktningen.

Statsråd Helen Bjørnøy [11:43:04]: Alle ulike sider ved en sak vil bli belyst når endelige beslutninger skal fattes.

Jeg har også lyst til å understreke at det er viktig kontinuerlig å skaffe seg ny kunnskap om et område, og et av de nye områdene som vi har sett det som nødvendig å ha økt fokus på, er nettopp føre var-prinsippet når det gjelder naturforvaltning og utsetting av vilt. Det er et perspektiv som kanskje er litt annerledes i dag enn for noen år tilbake, og hvor det er helt påkrevd at vi tar ekstra ansvar for å være sikre på at vår forvaltning resulterer i gode miljøhensyn.

S p ø r s m å l 4

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Per Roar Bredvold til nærings- og handelsministeren, er overført til finansministeren som rette vedkommende.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:44:16]: Jeg ønsker å stille finansministeren følgende spørsmål:

«Hedmark er svært avhengig av lastebilnæringen for at samfunnet skal fungere og folk kunne bo og arbeide ute i distriktene, men en stadig økende drivstoffpris, avgifter og konkurranse fra Øst-Europa gjør at lastebilnæringen sliter.

Hva vil statsråden bidra med for at denne næringen kan få rammevilkår som er til å leve med, og dermed kunne yte de tjenester distriktene er avhengig av?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:37:22]: Jeg vil begynne med å si at næringens rammevilkår påvirkes av en rekke forhold. Avgiftene, som er mitt ansvarsområde, er selvfølgelig en sentral del, men i tillegg til dem vil også det generelle nivået på oljeprisen og ikke minst lønnsnivået i Norge ha betydning for transportnæringen, som representanten Bredvold spesielt henviser til i sitt spørsmål. Det er vel kanskje særlig når det dreier seg om lønnsnivået at disse østeuropeiske konkurrentene til norsk lastebilnæring har andre regler.

Jeg vil konsentrere mitt svar om de avgiftene som er mest aktuelle for de kjøretøyene som tas opp av representanten.

De avgiftene som er særlig aktuelle for denne næringen, skal ivareta flere hensyn. Det gjelder for det første den vektårsavgiften som skal betales for alle kjøretøy over 7,5 tonn. Denne avgiften har som formål å stille vegtransporten overfor de kostnader som bruk og slitasje på vegenettet påfører samfunnet. Avgiften er miljødifferensiert ut fra utslippskrav i henhold til EURO-klassifisering.

Autodieselavgiften er differensiert etter svovelinnhold. Også flere andre europeiske land har avgift i samme størrelsesorden som den norske. Autodiesel ilegges dessuten en CO₂-avgift som skal prise utslippene av klimagassen CO₂.

Transportnæringens rammevilkår er vurdert flere ganger i forhold til disse avgiftene og formålene som avgiftene skal ivareta. I revidert nasjonalbudsjett i 2000 ble det f.eks. vist til at en hovedbegrunnelse for drivstoffavgiftene er at brukerne av kjøretøy skal belastes de kostnadene som de påfører samfunnet. Eksterne kostnader er ulemper som den enkelte påfører andre, men som en ikke selv har økonomisk motiv for å ta hensyn til. Under henvisning til rapport nr. 464/1999 fra Transportøkonomisk institutt ble det vist til at de eksterne kostnader for godstransport var markert høyere enn avgiftene som betales, og at underdekningen øker med vekten på kjøretøyet. Dette gjaldt også kjøring i spredtbygde strøk, selv om det selvfølgelig er store lokale forskjeller.

I revidert nasjonalbudsjett 2005 ble det under henvisning til en rapport fra ECON 2003 vist til at de gjennomsnittlige eksterne kostnadene for godstransport på vei med dieseldrevne kjøretøy ikke dekkes av avgiftene på autodiesel.

Regjeringen arbeider nå med en gjennomgang av bilavgiftene, og vi tar sikte på å legge fram forslag til en omlegging i budsjettet for 2007. Avgiftene som er sentrale for lastebilnæringen, vil inngå i denne vurderingen.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:40:12]: Jeg takker statsråden for svaret, som vel ikke var en lovnad om bedre tider for lastebilnæringen, i hvert fall ikke slik jeg vurderer svaret.

Hedmark er kanskje det fylket i landet som er mest avhengig av en fungerende lastebilnæring. Uten mulighet til sjø- eller lufttransport er det kun jernbane og vei som er alternativet, og med en svært spredt bosetting sier det seg selv at lastebilen utgjør hoveddelen av transporten. Spesielt gjelder dette tømmertransport og selvfølgelig landbruksrelaterte produktionsvarer. Ellers er alle i fylket som lever av å transportere varer og som produserer varer, avhengig av nettopp lastebilen. Derfor er vi så avhengig av at de som kjører lastebil, har rammevilkår som gjør at de får en anstendig lønn i forhold til investeringer og arbeidstid.

Ser statsråden at enkelte fylker er svært avhengig av at denne næringens rammevilkår er akseptable? Dette handler jo om god distriktspolitikk med og for levende bygder.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:41:10]: Jeg er helt enig med representanten Bredvold i at godstransport på vei har litt forskjellig betydning i ulike fylker. Alternativen, som representanten er inne på, kan også variere ganske mye i forhold til hvordan infrastrukturen ligger, enten det dreier seg om mulig jernbanealternativ eller det dreier seg om fly- eller vanntransport.

Det som er viktig for meg å understreke, er at det er flere hensyn vi skal ta når vi ser på de rammebetingelsene som lastebilnæringen eller transportsektoren i det hele tatt skal forholde seg til. Fordi det også har en stor betydning hva slags utslipp som kommer fra denne næringen, i tillegg til trafikken i seg selv – hvis vi ser bort fra utslippene – er det flere hensyn som skal vurderes mot hverandre. Men vi skal nå ha en total gjennomgang (presidenten klubber) av bilavgiftene, der også de distriktspolitiske vurderingene av de forslagene vi kommer med, selvsagt vil komme fram.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:42:23]: Jeg takker statsråden nok en gang for et svar.

Det er klart at i og med de avgiftene som er i dag, og med den dårlige lønnsomheten, har vi en forholdsvis gammel lastebilpark i Norge. Det var Øst-Europa som hadde den dårligste parken før, men de har nå faktisk mye nyere og bedre biler enn oss. Hvis ikke vi klarer å fornye vår bilpark, klarer vi heller ikke å få biler som bruker mindre drivstoff, som er mer effektive, altså med større kapasitet, bedre arbeidsmiljø, etc., etc. Det er bl.a. det dette handler om.

I Hedmark er lastebilnæringen den næringen hvor man har den nest største etterspørselen etter mer arbeidsfolk. Det er 100 personer som man ønsker skal kjøre lastebil. Det er kun ett yrke der man ønsker flere, og det er tømmeryrket, med 150. Men det er usikkert å begynne i lastebilnæringen, og derfor ønsker ikke så mange å begynne i den, dessverre. Med et varsel om 15 kr literen for drivstoff, f.eks., er det klart at da er man skeptisk, og jeg ser ikke bort fra at vi vil få en slik aksjon som vi hadde for

seks år siden, da lastebilnæringen sa at nå er nok nok. Og det må statsråden ta inn over seg.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:43:28]: Det poenget som representanten Bredvold har, også når det gjelder fornyelse av lastebiler innenfor næringen, er momenter som jeg kommer til å ta med meg i vurderingene av de totale bilavgiftene. Men jeg har bare lyst til å gjenta at balansegangen i forhold til avgiftene og rammevilkår her må ta utgangspunkt i flere hensyn.

S p ø r s m å l 5

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Torbjørn Hansen til nærings- og handelsministeren, vil bli tatt opp av representanten Børge Brende.

Børge Brende (H) [11:52:00]: Spørsmålet går til nærings- og handelsministeren:

«Næringsministeren har lovt en mer aktiv næringspolitikk ved vanskelige omstillinger i norsk industri. Bjølvefossen i Hardanger står overfor mulig nedleggelse og tap av over 100 arbeidsplasser.

Hvilke initiativ vil statsråden ta overfor bedriften, og når har statsråden lagt opp til å besøke Ålvik og Bjølvefossen for å sette seg nærmere inn i problemstillingene og redegjøre for Regjeringens planer?»

Statsråd Odd Eriksen [11:52:48]: Regjeringen vil føre en aktiv næringspolitikk med utgangspunkt i Soria Moria-erklæringen. Dette er vi allerede godt i gang med.

En stabil kronekurs er viktig for den eksportrettede industrien, men styrkingen av kronekursen som vi har vært vitne til den siste tiden, innebærer utfordringer for denne delen av næringslivet. Derfor er det viktig at Regjeringen fortsatt bidrar til lave renter og stabil kronekurs gjennom en forsvarlig budsjettpolitikk.

Den kraftintensive industriens kontrakter på myndighetsbestemte vilkår løper i hovedsak ut i perioden fram til 2011. De siste årene har markedsprisen på kraft i Norge vært på et høyere nivå enn tidligere, men likevel lavere enn på kontinentet. Dette er en utfordring for den kraftintensive industrien som konkurrerer i et globalt marked.

I Soria Moria-erklæringen er det slått fast at Regjeringen vil møte kraftutfordringen. Dette arbeidet er vi i full gang med. Olje- og energidepartementet leder en interdepartemental arbeidsgruppe som skal se på mulighetene for å finne ordninger for denne industrien, innenfor rammen av EØS-avtalen.

Dette er et omfattende arbeid hvor bl.a. utviklingen i EU må følges nøye. Derfor er det nødvendig å bruke noe tid på dette arbeidet. Det er ikke mulig i dag å utstede garantier for når eventuelle ordninger vil falle på plass. Jeg håper imidlertid det skal la seg gjøre å komme fram til en god løsning innen utgangen av dette året.

Jeg er kjent med at virksomheten ved Elkem Bjølvefossen er under vurdering, og at styret i løpet av sommeren eller tidlig på høsten 2006 skal treffe en beslutning som kan få betydelige bemanningsmessige konsekvenser.

Pr. i dag er denne beslutningen ikke tatt. Jeg vil selvsagt følge den videre utviklingen ved Bjølvefossen i Ålvik nøye.

Jeg vil understreke at Regjeringen jobber målrettet og systematisk både for å sikre konkurransedyktige rammebetingelser for den kraftintensive industrien i framtiden og med å øke den innenlandske produksjonen av kraft. Derfor er det min oppfordring til Elkem Bjølvefossen at de nå avventer eventuelle beslutninger om bemanningsreduksjoner til vi har fått de nødvendige avklaringer i arbeidet med de framtidige rammebetingelsene for den kraftintensive industrien.

For øvrig kan jeg også opplyse at statssekretær Anita Utseth i Olje- og energidepartementet skal besøke Ålvik mandag neste uke for å sette seg nærmere inn i utfordringene ved Elkem Bjølvefossen.

Børge Brende (H) [11:55:42]: Først må jeg si at jeg tror det er mange ved Bjølvefossen som vil bli meget skuffet hvis svaret til næringsministeren oppfattes slik at han ikke vil komme dit og sette seg nærmere inn i dette. Så jeg vil gjerne at næringsministeren bekrefter at han vil dra til dette lokalsamfunnet for å diskutere det som er i verktøykisten til statsråden. Hvis det er slik at statsråden ikke har mer verktøy å stille opp med, tror jeg mange vil merke seg det. Da forstår jeg godt at han, da han var på besøk i Telemark forrige dagen, var uvillig til å la seg avbilde foran en verktøykasse.

Vi ser at ting ikke har gått i riktig retning. Kronekursen er på vei opp. Statsråden er bekymret. Hva vil Regjeringen gjøre for å få ned kronekursen? Vi ser også at strømprisen nå er mye høyere enn tidligere. Den har steget kraftig det siste halvåret. Hva vil statsråden gjøre med dette?

Det er så langt ingen konkrete svar. Og det å lage et industrikraftregime, som man i valgkampen sa skulle være meget lett, tar nå så mye tid at mange arbeidsplasser går tapt.

Statsråd Odd Eriksen [11:56:48]: La meg først si at vi nettopp har lagt bak oss fire år med en Høyre-dominert regjering. Dette var en periode preget av stillstand og øredøvende passivitet i arbeidet med å sikre den kraftintensive industrien konkurransedyktige vilkår. Tidligere olje- og energiminister Thorhild Widvey, representanten Brendes partifelle, satte en stopper for arbeidet med å etablere et nytt industrikraftregime. Denne unnlattelsessynden er en viktig del av grunnlaget for usikkerheten som bl.a. de ansatte ved Elkem Bjølvefossen nå opplever.

I spørretimen er det representantene som stiller spørsmål til Regjeringen, men det er fristende å stille representanten Brende spørsmål om hvorvidt han var fornøyd med innsatsen hans egen regjering gjorde i perioden. Det er jo det som på mange måter har dannet grunnlag for usikkerheten vi har i dag, når det gjelder både pris på kraft og tilgang på kraft.

Børge Brende (H) [11:57:54]: Med all respekt forstår jeg godt at næringsminister Odd Eriksen har behov for å stille spørsmål til opposisjonen, med så manglende

svar som han selv har til opposisjonen. Jeg besvarer gjerne spørsmålet som statsråd Eriksen stilte til meg, forutsatt at statsråden da også besvarer de spørsmålene jeg som representant stiller.

Ja, jeg var fornøyd med innsatsen som regjeringen jeg satt i, gjorde overfor næringslivet. Vi har aldri sett så mange nye bedrifter bli etablert i løpet av ett år. Vi så også at industriproduksjonen tok seg opp.

Men så til spørsmålene: Vil næringsministeren, når de virkelig ønsker det i Bjølvefossen, dra og besøke dem for å sette seg ned og diskutere fremtiden for 100 arbeidsplasser? Jeg ønsker at næringsministeren besvarer dette, og at han drar dit i løpet av kort tid. Når kommer industrikraftregimet på plass? Det ble altså i valgkampen sagt var den letteste sak, men nå virker det som om det er meget, meget komplisert – noe vi også advarte mot. Som sagt håper jeg at statsråden besvarer disse to spørsmålene og ikke bare stiller spørsmål til opposisjonen.

Statsråd Odd Eriksen [11:59:01]: Det er faktisk sånn at den forrige regjeringen ikke advarte mot arbeidet med industrikraftregimet. De la bort arbeidet med industrikraftregimet. Vi har tatt tak i arbeidet med industrikraftregimet. Vi jobber systematisk for å få dette på plass innenfor rammen av EØS-avtalen. Samtidig jobber vi nå aktivt for å legge til rette for økt kraftproduksjon i landet, som også er avgjørende viktig for at vi skal opprettholde produksjonen innenfor den kraftintensive industrien.

I den tid jeg har vært næringsminister, har jeg besøkt en rekke lokalsamfunn med et utsatt næringsliv. Jeg nevner Meråker som ett eksempel, som jeg raskt besøkte, men som den tidligere næringsministeren ikke så seg tid til å besøke til tross for gjentatte invitasjoner.

Dersom jeg får en invitasjon fra Bjølvefossen, vil jeg selvsagt besøke Bjølvefossen innenfor den tidsrammen jeg har. Men jeg gjenantar at førstkommende mandag vil statssekretæren i Olje- og energidepartementet besøke nettopp Bjølvefossen.

Presidenten: Vi går da til spørsmål 15.

S p ø r s m å l 1 5

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Gunn Berit Gjerde til fiskeri- og kystministeren, vil bli besvart av nærings- og handelsministeren på vegne av fiskeri- og kystministeren.

Gunn Berit Gjerde (V) [12:00:33]: «Fiskebåtreiarane har store problem med å rekruttere kvalifisert mannskap, særleg styrmenn og maskinistar. Dette både på grunn av den store aktiviteten i offshorenæringa og på grunn av den konkurransevridinga nettolønsordninga har gitt. Fiskebåtreiarlaga ventar auka problem og bur seg på å rekruttere utanlandsk mannskap, noko som vil vere uheldig for fiskerinæringa som viktig medspelar for bu-setjing langs kysten.

Kva vil statsråden gjere med den vanskelege rekrutteringssituasjonen fiskebåtneiinga no er komen i?»

Statsråd Odd Eriksen [12:01:22]: Refusjonsordningen for sysselsetting av sjøfolk ble innført som en midlertidig ordning i 1993. En mer omfattende refusjonsordning ble etablert i 1994. Ulike endringer har blitt gjort opp gjennom årene. Nettolønsordningen for offshorefartøyer i NOR ble innført med virkning fra 1. juli 2003.

Formålet med tilskuddsordninger for sysselsetting av norske sjøfolk er å legge til rette for maritim virksomhet og hindre utflagging av arbeidsplasser og virksomheter. Tilskuddet skal sikre norsk maritim kompetanse og rekruttering av norske sjøfolk og i tillegg bidra til at norske rederier gis konkurransedyktige rammevilkår i forhold til vilkårene i andre land. Det har vært bred politisk enighet om ordningene blant skiftende regjeringer og storting. Ordningene gjelder ikke for fiskefartøy.

Det er ingen tvil om at fiskeflåten er en viktig del av den maritime kompetansen i Norge, og at fiskeflåten konkurrerer med annen skipsfart om mannskap og ikke minst om kompetanse. En rekke problemstillinger er likevel ulike for fiskeflåten og skipsfarten for øvrig. Dette gjelder både i forhold til nasjonale og internasjonale rammebetingelser.

Den norske fiskeflåten har fått adgang til å fiske på norske nasjonale ressurser, og har således et beskyttet næringsgrunnlag. Skipsfarten opererer i et åpent, globalt marked med stor internasjonal konkurranse. Rammeforholdene er dermed i utgangspunktet svært ulike.

Internasjonalt regelverk legger, på samme måte som regelverket i Norge, til grunn at dette er separate næringer. EUs retningslinjer for statsstøtte er spesielle med hensyn til støtte til skips- og verftsnaeringen. Rammebetingelser for og støtte til fiskerinæringen må derfor vurderes på et annet grunnlag enn rammebetingelsene og støtten til de øvrige næringene. Blant annet må det tas hensyn til at støtte til fiskeriene kan føre til utjevningssavgifter på fiskeprodukter. I forhold til EU er det derfor særlig de generelle statsstøttereglene som vil være sammenligningsgrunnlaget for regelverksutviklingen på dette området.

På den annen side er det i stor grad den samme gruppe arbeidskraft som fiskeflåten og øvrig skipsfart konkurrerer om. Det ser jeg. Jeg vil fokusere på rekruttering og kompetanseoppbygging av ungdom til næringen. Jeg har også registrert ønsket om å vurdere størrelsen på fiskerifradraget i lys av konkurransesituasjonen.

Jeg vil arbeide for en bærekraftig og lønnsom fiskerinæring, som både nå og i fremtiden skal være en konkurransedyktig og ikke minst en attraktiv arbeidsplass.

Gunn Berit Gjerde (V) [12:04:28]: Eg høyrer no at det vert sagt at det er stor forskjell på ein fiskebåt og eit anna fartøy som konkurrerer med utlandet. Det er rett. Fiskebåtreiaranen har eit beskytta næringsgrunnlag. Likevel er vi i den situasjonen at fiskebåtreiarane no må rekruttere utanlandske fiskarar. For det første får vi ikkje då den kunnskapen som ein på fiskebåtane er avhengig av for å kunne gjere eit godt fiske og å ha eit trygt fiske for mannskapet. Og for det andre: Det kjem ikkje til å bu folk i husa langs kysten vår. Fiskerinæringa er, ved sidan av

landbruket, ei av dei viktigaste næringane vi har for å oppretthalde busetnaden i distrikta.

Eg høyrer òg at det vert snakka om rekruttering av ungdom til næringa, og at ein har ein ærleg vilje til å gjere noko med det. Er det konkrete planar for å få til ei utjamning som gjer at dei fiskebåtreiarane som no står utan mannskap, kan få mannskap?

Statsråd Odd Eriksen [12:05:37]: Det er viktig ikke å overdramatisere situasjonen innenfor fiskerinæringen. Det er nok ikke slik at fiskeflåten ligger ved kai fordi man ikke har mannskap om bord på båtene. Det er likevel slik at en rekke næringer nå banker på døra for å komme inn under den nettolønnsordningen som gjelder i dag.

Det som er den store utfordringen, er den generelle tilgangen på arbeidskraft i markedet. Lave ledighetstall i markedet – ved aprilmålingen var ledigheten nede på 2,8 pst. – bidrar til press innenfor denne næringen når det gjelder tilgang på kompetent arbeidskraft. Derfor er et av de viktigste arbeidsområdene til denne regjeringen å øke tilgangen på kompetent arbeidskraft til næringslivet.

Vi jobber nå med en stortingsmelding som vil bli framlagt til høsten, der økt tilgang på arbeidskraft vil være i fokus.

Gunn Berit Gjerde (V) [12:06:42]: Det vert åtvare mot å overdramatisere, og sagt at det ikkje ligg båtar ved kai. Det gjer det nok ikkje i dag. Men eg vil minne om at 80 offshorefartøy anten er under bygging eller planlagt bygde. Når dei kjem ut i marknaden, vert det ein underkapasitet på styrmenn og maskinistar. Det trur eg heller ikkje næringsministeren kan sjå vekk frå.

No forstår eg det slik at det vert arbeidt med planar som å auke kapasiteten i forhold til dei som kan jobbe om bord i fiskebåtar. Vil det seie at dei som driv styrmannsskular og maskinistskular, kan få fleire studieplassar og tilskot til å drive desse studieplassane?

Statsråd Odd Eriksen [12:07:26]: Når jeg nå også sier at vi ikke skal overdrive, skal vi likevel ta inn over oss at næringen står overfor betydelige utfordringer, og at det må jobbes målbevisst for å sikre rekrutteringen til denne flåten. Regjeringen har også sagt at dette er en næring som det skal satses på, og at vi her har særskilte fortrinn for nettopp å lykkes.

Regjeringen vil i løpet av høsten legge fram en stortingsmelding hvor man tar for seg arbeid, velferd og inkludering nettopp med sikte på å øke tilgangen på arbeidskraft.

Vi vet at det er en rekke mennesker i det norske samfunnet som står uten arbeid, men som er i en såkalt arbeidsfør alder, og det er viktig å gi dem tilgang på kompetanse som gjør at de kan gå inn i næringer der det måtte være behov for dem.

Presidenten: Vi går da tilbake til spørsmål 6.

S p ø r s m å l 6

Bård Hoksrud (FrP) [12:08:41]: Først vil jeg gjerne få lov til å gjøre oppmerksom på en feil. Det står i spørsmålet at det er undertegnede som har vært og vist bilen syv ganger. Det er ikke riktig. Det er en bilforhandler som måtte vise bilen syv ganger på trafikkstasjonen.

Jeg tillater meg da å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren – i rettet versjon:

«En bilforhandler måtte vise bilen syv ganger på trafikkstasjonen. Dette er bare ett eksempel i tillegg til rekken av andre oppslag som vitner om at trafikkstasjoner og Statens vegvesen arbeider med et forskrifts- og regelverk som er umulig å forstå. Mange som skal registrere biler opplever store problemer med å få gjort dette på en enkel og effektiv måte.

Skyldes dette et stivbent og uklart regelverk, er statsråden tilfreds med situasjonen, og hva vil bli gjort for å forenkle og effektivisere rutinene på trafikkstasjonen?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:09:37]: Regelverket for godkjenning og registrering av køyretøy er komplisert, særleg på grunn av internasjonal harmonisering og internasjonale bindingar. Godkjenninga skal sikre at krava til trafikktryggleik og miljø er oppfylte, men òg at rette avgifter vert fastsette.

Statens vegvesen ynskjer sjølvsagt å dekkje kunden sitt behov så langt det lèt seg gjere innanfor omsyna til tryggleik, lik handsaming og sporbarheit i forvaltninga. Det vert kontinuerleg arbeidd med å effektivisere og forenkle rutinane for dei kurante godkjenningane og registreringane. Som døme på dette nemner eg at bilforhandlarane no sjølve kan registrere typegodkjende bilar, utan kontroll på trafikkstasjonen. Dei kan òg registrere alle køyretøy som er godkjende på førehand, og føreta omregistreringar.

Dei fleste køyretøya som skal registrerast i Noreg, har europeisk typegodkjenning. Det vil seie at dei i utgangspunktet òg er godkjende for registrering i Noreg, og at ei eventuell framvising for kontroll berre er for å få fastsett identitet og for å få fastsett rette tekniske data som grunnlag for rett avgiftsklassifisering.

For bruktimporterte køyretøy, og for einskilde køyretøy som er importerte utan europeisk typegodkjenning, kan behovet for kontroll vere meir omfattande. Det er likevel berre i spesielle tilfelle at eit køyretøy må visast fleire gonger for å verte godkjent. Dei aller fleste vert godkjende ved ei enkelt framvising for kontroll. At forhandlaren sitt køyretøy er vist sju gonger, må seiast å vere eit heilt unormalt tilfelle. Utan meir kjennskap til det konkrete tilfellet kan eg sjølvsagt ikkje kommentere det konkret nærare.

Statens vegvesen vurderer ytterlegare spesialisering av godkjenningstenesta for køyretøy som krev særskild kompetanse og/eller har låge volum. Dette gjeld ombyggingar, oppbyggingar, hobbyprosjekt mv., som i mange tilfelle er svært kompliserte og såleis òg krev lengre saksbehandlingsstid.

Statens vegvesen har i det siste hatt kapasitetsproblem enkelte stader. Eg er orientert om at Statens vegvesen har sett i verk tiltak for å utbetre dette. Regjeringa har vidare gjort framlegg om ei tilleggsløyving på 5 mill. kr i revidert nasjonalbudsjett til utvida opningstid i 2007 for å få redusert ventetida.

Bård Hoksrud (FrP) [12:12:01]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg har bare lyst til å komme med et eksempel på hvordan dette er: Vegdirektoratet har jo gitt klar beskjed til trafikkstasjonene om at de skal behandle like biler likt. Da er det ganske interessant å se at når man skal registrere en gassbil på to forskjellige trafikkstasjoner, så holder det å levere inn ett skjema på den ene trafikkstasjonen, mens man på en annen trafikkstasjon bare noen få mil bortenfor må levere inn en hel haug med skjemaer for godkjenning av akkurat den samme biltypen. Det virker noe merkelig at man faktisk er avhengig av hvordan det enkelte biltilsyn og den enkelte trafikkstasjon håndterer ting.

Ser statsråden at dette er forhold man bør rydde opp i, slik at det blir likhet over hele landet når man skal forholde seg til det regelverket som foreligger for denne type biler?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:12:51]: Det har i den seinare tida m.a. vore sterkt fokusert på lik handsaming og kvalitet i samband med godkjenning av køyretøy. Det er sjølv sagt slik at brukarane skal forvente at dei får lik handsaming, uavhengig av kvar dei vender seg.

Det som er teke opp her som døme, vonar eg sjølv sagt ikkje er utbreitt. Eg skal likevel ta med meg saka over til Vegdirektoratet og be dei sikre – ved å sende tydelege signal til trafikkstasjonane, men òg sjølv sagt gjennom ytterlegare fokusering på opplæring – at ein får ein lik praksis ved alle trafikkstasjonane.

Me er òg i gang med utvikling av eit nytt system, det såkalla Au2sys. Innanfor det er det ei målsetjing å få så mykje som mogleg av regelverket inn i eitt system, slik at ein kan få eit datasystem som vil gjere det enklare å sikre ei likebehandling, noko som vi alle sjølv sagt ynskjer.

Bård Hoksrud (FrP) [12:13:58]: Jeg takker også for dette svaret, og ser fram til at det forhåpentligvis skjer noe på dette området.

Mange opplever også nå at mangellappen går ut fordi man må vente på vegstasjonen og ikke får time. Vil statsråden se hva hun kan gjøre for å kunne hjelpe også i den situasjonen, og sørge for at ikke det fortsetter å være slik?

I tillegg er sikkert også statsråden kjent med at man nå har en ordning ved trafikkstasjonene og ved biltilsynet som er slik at når man skal kontrollere en bil, så må en kontrollør kontrollere at kontrolløren har kontrollert bilen korrekt. Dette er jo en helt uholdbar situasjon i forhold til tillit til de ansatte som er satt til å gjøre denne jobben. Hva vil statsråden gjøre for å rette opp denne meningsløse ordningen, hvor man altså kontrollerer en annen kontrollør, at denne faktisk har gjort jobben korrekt? Det er jo tydelig at det er et problem når det gjelder regelverket.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:14:54]: Statens vegvesen gjennomførte under den førre regjeringa endringar for å tilpasse strukturen til nye kostnadsrammer og òg for å tilpasse innføring av ny teknologi. Det har vist seg at brukarane ikkje nyttar Internett i den grad ein kanskje tenkte seg då ein gjorde dei endringane. Det har i tillegg til andre element m.a. ført til lengre køar og ventetider som er heilt uakseptable, spesielt i det sentrale austlandsområdet.

Eg har bedt Vegdirektoratet om å påleggje regionane straks å setje i verk tiltak for å betre tenestetilbodet og redusere ventetidene ved trafikkstasjonane. Konkret skal kontrollar utan timebestilling gjerast meir vanlege – såkalla «drop in» – og meir tilgjengelege, og òg slik at me får høgare grad av fleksibilitet og effektivitet med omsyn til å ekspedere enkle oppgåver der volumet er stort. Det er kanskje i samband med dei enkle oppgåvene at folk opplever å måtte vente lenge. Med denne bakgrunnen gav me ei løyving på 5 mill. kr i revidert nasjonalbudsjett, slik at me kunne få auka omfanget av dette arbeidet.

S p ø r s m å l 7

Borghild Tenden (V) [12:16:14]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Internasjonal erfaring tyder på at enkle og oversiktlige billett- og takstsystemer fører til økt bruk av kollektivtrafikk. Det bidrar til at det blir enklere for publikum å reise, det er tidsbesparende og publikumsvennlig. Bondevik II-regjeringen la mye arbeid i å gjennomføre såkalt elektronisk billettering.

Hvordan vil den nye regjeringen følge opp det viktige arbeidet?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:16:50]: Enkle og oversiktlige billettsystem er viktig for å få folk til å velje å reise kollektivt.

Det er gjort eit godt arbeid både av den førre regjeringa og òg av mange fylkeskommunar for å kome opp med eit system som skal gje passasjerane eit saumlaust tilbod når ein reiser på kryss og tvers av ulike grenser – ofte fylkesgrenser.

Med verknad frå 1. april 2006 har me vedteke ein standard for grensesnitt i nye elektroniske billettsystem. Standarden sikrar at fylkeskommunar og selskap kan samarbeide om billettar og takstar. Det er no fylkeskommunane og selskapa som må ta i bruk elektroniske billettsystem. Den nye standarden gjer dette mogleg, og eg vil i dei samtalane eg har med fylkeskommunane, oppmode til at ein intensiverer dette arbeidet. Eg veit at det er i veldig godt gjenge i mange fylkeskommunar.

Borghild Tenden (V) [12:17:57]: Jeg takker statsråden for svaret.

Kontant betaling forsinker daglig kollektivtrafikken i folks travle hverdag. Jeg er selv kollektivbruker og er vitne til det hver dag. Store sedler skal veksles, og passasjerene blir stående i kø, noe som virker både gammeldags og tungvint i vår elektroniske verden.

(Tenden)

I Oslo og i Akershus er dette et veldig stort problem. Det kommer ikke på plass. Kan statsråden gjøre noe for å hjelpe Oslo og Akershus med dette?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:18:31]: Me har ei arbeidsdeling som gjer at ansvaret for kollektivtrafikken er lagt til fylkeskommunane. Eg vil vere varsam med å gripe inn i det mandatet som fylkeskommunane har til å utvikle gode system på dette området.

Me har jamlege møte med fylkeskommunane for å drøfte både kollektivtrafikk og andre viktige spørsmål. I eit slikt møte skal eg gjerne drøfte òg dette spørsmålet, men det å påleggje Oslo og Akershus å utvikle eit system synest eg ville vere å gå eit steg for langt med omsyn til å gripe inn i eit ansvarsområde som dei eksplisitt har.

Borghild Tenden (V) [12:19:20]: Jeg takker igjen for svaret.

Samordnet kollektivtransport, SKØ, ble etablert i januar 2004. Dette er et svært viktig organ for å løse kollektivutfordringene i østlandsområdet og vil også være det i forbindelse med elektronisk billettering.

Mitt første oppfølgingsspørsmål er: Er samferdselsministeren enig i det? Og det andre er: Hvor aktiv vil hun være i dette viktige organet for bl.a. Oslo og Akershus?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:19:55]: Me har nettopp hatt eit møte i SKØ som vart leidd av statssekretæren min, fordi eg var ute og reiste. Det var meininga at eg skulle leie møtet, men eg måtte endre den planen.

I det møtet kom det fram at ein kanskje treng å diskutere korleis dette arbeidet skal gjerast. Ein hadde heilt sikkert gode intensjonar då ein starta dette organet, men det var kanskje ikkje godt nok gjennomarbeidd i forhold til innhaldet i møta.

Det me no er einige om, er at me fram til neste møte på kvar vår plass skal setje oss ned og tenkje igjennom korleis me vil nytte dette organet, slik at det verkeleg skal verte eit organ for handling og ikkje berre eit organ der me på ein måte diskuterer problemstillingar, og så kanskje ikkje kjem så mykje lenger. Dei konkrete resultatane så langt når det gjeld SKØ, er kanskje ikkje så gode som ein hadde von om då ein starta dette organet, men eg ser at det er ein viktig møteplass. Eg ser òg at det er viktig at me får konkrete saker og konkrete handlingar ut av dei møta som kjem, og det kjem eg til å følgje opp framover.

S p ø r s m å l 8

Gunnar Gundersen (H) [12:21:21]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Legeforeningen har igjen understreket betydningen av fysisk aktivitet i skolen for å motvirke fedme og andre helseproblemer som følge av inaktivitet. Prosjektet Fysisk aktivitet og måltider i skolen fra 2004 har tilrettelagt for mer daglig fysisk aktivitet i skolen, og Kunnskapsløftet åpner for mer bevisst satsing på fysisk aktivitet også utenom kroppsøvingfaget.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at dette viktige arbeidet følges opp ved den enkelte skole?»

Statsråd Øystein Djupedal [12:21:54]: Fysisk aktivitet er en forutsetning for god læring og velvære, og motvirker også fedme og andre helseproblemer, som representanten Gundersen sier.

Forskning viser at økt fokusering på fysisk aktivitet i skoletiden sannsynligvis også fører til mer fysisk aktivitet i fritiden. Denne effekten ser ut til å være størst for elever fra lavere sosiale lag. Fysisk aktivitet i skolen kan dermed også ha en sosialt utjevne effekt. I forskningsrapporten fra NOVA av Mjaavatn og Skisland i 2004 sies det også at elevens psykiske helse muligens kan forbedres ved hjelp av mer fysisk aktivitet.

I Kunnskapsløftet, som innføres fra høsten, er kroppsøving et prioritert fag. Det er kun norsk og matematikk som har flere timer i fag- og timestfordelingen. Kunnskapsløftets nye læreplaner i kroppsøving, med klare kompetansemål, stiller tydelige krav til skolen om elevens utbytte av opplæringen. Læreplanene vil dermed sørge for at fysisk aktivitet styrkes ved den enkelte skole, og det vil øke kvaliteten innenfor kroppsøvingfaget.

I departementets strategi «Kompetanse for utvikling – Strategi for kompetanseutvikling i grunnsopplæringen 2005–2008» brukes det 375 mill. kr i 2006 til kompetanseutvikling på prioriterte områder. Fysisk aktivitet er ett av satsingsområdene innenfor strategien. Utdanningsdirektoratet har etablert et nettverk for kompetanseutvikling i fysisk aktivitet som koordineres av Høgskolen i Telemark og Norges Idrettshøgskole. De har fått i oppdrag å utvikle et tilbud om kompetanseheving på dette området. Tilbudet skal utvikles i samarbeid med praksisfeltet og gjøres tilgjengelig over hele landet fra høsten 2006. Nettverket skal også samarbeide med nettverk for andre fag, med fokusering på hvordan opplæring i enkelte fag kan kombineres med fysisk aktivitet, f.eks. i naturfag og i matematikk. Det er viktig her å understreke at fysisk aktivitet i skolen er mer enn timene som er satt til faget kroppsøving.

Prosjektet «Fysisk aktivitet og måltider i skolen» er igangsatt av Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet. Begge har bevilget 3 mill. kr hver i tre år, til sammen 18 mill. kr i perioden 2004–2006. For perioden 2004–2005 deltok 200 grunnskoler i alle fylker. I 2005–2006 deltar ca. 300 grunnskoler og 18 videregående skoler. Målsettingen med prosjektet er å stimulere så mange skoler som mulig til å legge til rette for økt fysisk aktivitet og måltider i skolen etter lokale behov, og å komme fram til enkelte prosjekter som har vist gode resultater, og spre informasjon om disse.

For skoleåret 2006–2007 vil det bli satset mer på de skolene som utmerker seg som modellskoler, samt på spredning av de gode modellene til inspirasjon og etterfølgelse for alle skoler.

Videre har Utdanningsdirektoratet utarbeidet en strategi for læringsmiljøet i grunnsopplæringen for 2005–2008. Strategien skal bidra til en helhetlig tilnærming som sikrer alle sider ved elevenes læringsmiljø. Ett tiltaksområde

omfatter bl.a. fysisk aktivitet. Det skal utarbeides årlige tiltaksoversikter på de enkelte tiltaksområdene.

Fysisk aktivitet er en forutsetning for utvikling av motoriske ferdigheter og skal være tilpasset alle elever i skolen alle dager i uka. I Soria Moria-erklæringen legger Regjeringen opp til en ytterligere økning av timetallet i grunnskolen hvor styrking av norsk, matematikk og engelsk, leksehjelp og fysisk aktivitet hver dag er en hovedprioritet. Dette vil da være en ytterligere styrking av fysisk aktivitet på barnetrinnet i tillegg til de tiltakene som allerede er satt i gang.

Gunnar Gundersen (H) [12:25:27]: Jeg takker for svaret, og jeg skjønner at man har fokusert på området.

Jeg spør om dette fordi det kommer til å bli et område som det er uhyre viktig å holde i fokus, og det er kanskje et spørsmål som burde rettes til flere ministre. Barn og ungdom leker seg ikke lenger til den fysiske formen som man var vant til at man hadde. Jeg har litt erfaring fra både trenervirksomhet og ledervirksomhet i idretten, og det er uhyre stor spredning på barn og unge i dag i forhold til tidligere. Risikoen er stor for at man mister den gruppen som allerede nå defineres som inaktiv, nemlig opptil 15–20 pst. av ungdommene. Faktisk er det så mange, så det er dramatisk. Dette går på de allmenne folkesykdommene, som dårlig psykisk helse, hjerte- og karsykdommer, diabetes og hele spekteret. Det viktigste når en forebygger, er kanskje å innøve gode fysiske aktiviteter i skolen og lære folk til å bli glad i aktivitet.

Jeg vil spørre kunnskapsministeren om han har tanker rundt nye, alternative modeller, f.eks. samarbeid med frivillig sektor. Her tror jeg man trenger ganske mye nytenking for å nå fram med budskapet.

Statsråd Øystein Djupedal [12:26:42]: Jeg er enig i den tilnærming som representanten Gundersen har, og som mitt omfattende svar viste, er det mange ulike prosjekter i gang i skolen.

Jeg er positiv til at skoler lokalt – f.eks. sammen med lokale lag og foreninger – finner måter å aktivisere seg mer på i skoletiden. Det er ingenting til hinder for det, hvis en skole ønsker det. Men det viktigste er kanskje at man passer på at man har mange anledninger i ulike fag også til fysisk aktivitet. Jeg har her spesielt nevnt matematikk og naturfag, men det kan også være andre fag som ligger til rette for at man ikke er i klasserommet, men er ute og har en praktisk tilnærming til faget. Dette vil også gjøre fagene mer spennende og motivere til mer læring. Så det er litt opp til den lokale kreativitet i skolen, i klasserommet og hos skoleledelsen å legge til rette for dette.

Men, som jeg også sa i mitt hovedsvar, er det mange ulike prosjekter initiert av staten ved ulike aktører som også legger til rette for dette. Mer fysisk aktivitet i skolen er positivt.

Gunnar Gundersen (H) [12:27:41]: Jeg registrerte i det første svaret at det var mange prosjekter i gang ved de lokale skolene, og det er veldig bra at man bruker kreativiteten ute.

Jeg kunne tenke meg at kunnskapsministeren på et eller annet tidspunkt finner det riktig å komme tilbake og vise oss en oversikt over hva kreativiteten har brakt fram av mulige ideer, og også hvordan responsen er ute blant elevene. Som jeg sa i min første replikk, tror jeg det blir en uhyre viktig oppgave framover å lære en del mennesker til å ha glede av fysisk aktivitet og til å holde et visst aktivitetsnivå oppe. Og det er ikke bare skolens oppgave. Det er faktisk en oppgave å finne riktige samspillsformer, slik at man fremmer det på en best mulig måte.

Statsråd Øystein Djupedal [12:28:34]: Jeg vil enda en gang si at jeg selvfølgelig er fullt ut enig med representanten Gundersen. Det at barn er i aktivitet, er viktig, både for læring, for å unngå fedme og for at man selv skal kjenne større velvære. Det er selvfølgelig familiens oppgave i tillegg til skolens, men skolen skal legge til rette for at dette også skjer i skolens timer.

Det prosjektet som jeg refererte til, som vi har i samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet, og som har en ramme på 18 mill. kr fram til 2006, har bare for 2005–2006 aktivisert hele 300 grunnskoler og 18 videregående skoler. En del av poenget er jo fysisk aktivitet i skolen og å legge til rette for det. Det betyr at også vi har vært i kontakt med Legeforeningen og andre gode krefter som er opptatt av dette. Også vi er opptatt av å styrke dette. Soria Moria-erklæringen er veldig tydelig på at fysisk aktivitet skal være en del av utvidelsen av skoledagen.

S p ø r s m å l 9

Anders Anundsen (FrP) [12:29:40]: Jeg har gleden av å legge frem følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Sitat fra Soria Moria-erklæringen: «Forskningspolitikken spiller samfunnets vilje til å utvikle og ta i bruk ny kunnskap.» Videre står det at Regjeringen vil øke bevilgningene til grunnforskning. I budsjettet for 2006 fjernet Regjeringen opp mot 900 mill. kr til forskning i 2007 ved å redusere Forskningsfondet. I revidert budsjett tar Regjeringen 100 mill. kr fra grunnforskning og langsiktig forskning i 2006.

Når skal Regjeringen stå ved sine løfter fra Soria Moria-erklæringen?»

Statsråd Øystein Djupedal [12:30:19]: La meg først få presisere at denne regjeringen ikke har redusert Forskningsfondet. Tvert imot styrket vi Forskningsfondet med 14 milliarder kr fra januar 2006. Dette gir over 500 mill. kr i økte forskningsmidler i 2007.

Det er heller ikke riktig at Regjeringen tar 100 mill. kr fra grunnforskning i revidert budsjett. Vi har foreslått at Norges forskningsråd kan omdisponere inntil 100 mill. kr av avkastningen fra Forskningsfondet for at staten skal kunne bidra med ekstra midler, som gis til store gaver til forskning. Ordningen med gaveforsterkning virker slik at når bedrifter eller enkeltpersoner gir en gave til grunnforskning, plusser staten på 25 pst. av gavebeløpet.

Jeg synes det er gledelig at private aktører nå gir mer til grunnforskning. Da skal selvsagt staten bidra med mer penger i dette spleiselaget. Det er det vi har sørget for med den omdisponeringen vi gjør i revidert budsjett. Det betyr altså mer midler til grunnforskning. De 100 mill. kr som er omdisponert, går fremdeles til grunnforskning, samtidig som de totale grunnforskningsmidlene øker på grunn av store gaver fra private.

Omdisponeringen av fondsavkastning kan gjøres uten konsekvenser for igangsatt aktivitet. Dette er fordi etablering av sentrene for fremragende forskning og oppstarten av en del store forskningsprogrammer har tatt noe lenger tid enn forutsatt, slik at det har vært et midlertidig underforbruk i forhold til bevilgningene i statsbudsjettet de siste årene. Det er disse midlene som nå blir anvendt til gaveforsterkningsordningen.

Regjeringen står fast ved sine ambisjoner i Soria Moria-erklæringen. Bevilgningene til forskning og utvikling ble også i budsjettet for 2006 styrket med hele 1,3 milliarder kr. Regjeringen vil fortsatt arbeide for å styrke forskningsbevilgningene.

Anders Anundsen (FrP) [12:32:03]: Jeg vil takke for svaret, men jeg er litt forundret over det. Denne regjeringen fjernet 25 milliarder kr fra Forskningsfondet i forhold til Bondevik-regjeringens forslag. De 25 milliarder kr ville utgjort opp mot 900 mill. kr mer til forskning, hvilket ville medført at det offentlige hadde klart å oppfylle 1 pst.-målsettingen sin i BNP.

Det som gjør meg enda mer forundret er at statsråden sier at årsaken til at man kan omdisponere disse midlene, er at vi ikke har fått igangsatt tilstrekkelig forskningsvirksomhet. Det er nok riktig, men også litt feil, fordi disse bevilgningene på 100 mill. kr var fordelte midler til konkrete prosjekter. Betyr dette at statsråden kan garantere at de 100 mill. kr som i dag blir omdisponert fra den langsiktige grunnforskningen til å forsterke gaveforsterkningsordningen, kommer på plass i budsjettet for 2007, slik at en ikke får en reell nedgang i forskningsbudsjettet for 2007?

Statsråd Øystein Djupedal [12:33:04]: Ja, jeg kan garantere at vi ikke får noen nedgang i forskningsmidlene for neste år.

Representanten tar feil i at pengene som den forrige regjeringen foreslo til Forskningsfondet ville ha utløst midler i årets budsjett. De hadde i så fall utløst midler for neste års budsjett. Dette er et spørsmål som Regjeringen vil komme tilbake til i den ordinære budsjettprosessen. Det vil bli lagt fram for Stortinget på ordinært vis nå til høsten.

Vår regjering har høye ambisjoner når det gjelder forskning og høyere utdanning. Jeg er glad for at det er et samlet storting som hele tiden har understreket betydningen av forskning. Vår regjering følger opp det som er Regjeringens samlede målsetting i forskningsmeldingen.

Anders Anundsen (FrP) [12:33:42]: Jeg mener det fremkommer veldig klart av spørsmålsstillingen at det er 2007-budsjettet disse 900 mill. kr ville hatt virkning for,

og ikke inneværende år. Det har statsråden selvfølgelig rett i, og det fremkommer også i spørsmålet.

Denne gaveforsterkningsordningen som statsråden synes er veldig god, er veldig god. Den er et viktig bidrag for å sikre at private skal gi enda mer til langsiktig forskning. Derfor ønsker jeg å få statsrådets garanti for at gaveforsterkningsordningen vil bli prolongert også i det budsjettet som kommer til høsten.

Jeg vil også gjerne få en presisering av svaret når det gjelder at forskningsbudsjettet ikke skal reduseres. Vi vet at kunnskapsstatsråden også har ansvaret for barnehager og skal kjempe for midler til å dekke Barnehageløftet for å redde sin partileder fra avgang. Ser statsråden det av den grunn som en vanskelig oppgave å kjempe for mer penger til forskning? For man må ha 100 mill. kr mer til forskning i 2007-budsjettet enn i årets budsjett hvis man ikke skal redusere den totale forskningsstatsingen utover den reduksjonen som det nå legges opp til av statsråden.

Statsråd Øystein Djupedal [12:34:55]: Jeg er enig med representanten i at gaveforsterkningsordningen er en god ordning. Den motiverer bedrifter eller rike mennesker til å gi gaver til forskning. Det betyr at staten deltar i dette spleiselaget.

Denne posten var betydelig underbudsjettet. Det var heller ikke så unaturlig all den tid det var en helt ny ordning som det var satt av 50 mill. kr til. Det viser seg nå at særlig Universitetet i Bergen, gjennom Mohns sjenerøse gaver, har fått betydelige midler som vi fra statens side må følge opp. Det har vært mulig gjennom Forskningsrådets omdisponering, fordi det finnes ubrukte midler i Forskningsrådet – som selvfølgelig skal gå til forskningsprosjekter når disse prosjektene er i gang – og man omdisponerte disse midlene på en måte som gjør at de går fra å stå på konto til å bli brukt i aktiv forskning. Det betyr at vi gjennom dette grepet får mer aktiv forskning, særlig innenfor medisin, som har vært et prioritert område fra Mohn, som har gitt store gaver til Universitetet i Bergen.

Vi vil komme tilbake til budsjettet når vi kommer til den ordinære budsjettprosessen, men jeg kan forsikre representanten om at gaveforsterkningsordningen vil bli videreført, og at det vil bli mer penger til forskning neste år.

S p ø r s m å l 1 0

Robert Eriksson (FrP) [12:36:11]: Jeg har gleden av å stille arbeids- og inkluderingsministeren følgende spørsmål:

«Undertegnede har mottatt en rekke henvendelser fra folk rundt omkring i landet som opplever en uverdlig lang saksbehandlingstid i trygdeverket. Dagens saksbehandlingstid er på 8 måneder eller mer. Mange har ventet over 9 måneder fra de henvendte seg til henvendelsen er blitt besvart, noe som oppleves som svært uverdlig. Enkelte brukere risikerer å bli henvist til økonomisk sosialhjelp i ventetiden.

Hvilke konkrete tiltak vil statsråden iverksette overfor trygdeetaten med sikte på å få redusert saksbehandlingstiden?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:36:53]: Trygdeetaten behandlet i 2005 nær 4,6 millioner saker. Etaten følger løpende opp saksbehandlingstidene. Innenfor de fleste stønadsområder er det fastsatt grenser for maksimal saksbehandlingstid. I de fleste saker skjer saksbehandlingen raskt, og raskere enn den maksimale saksbehandlingstiden. Antall saker hvor behandlingstiden overstiger maksimalgrensen, er halvert siden januar 2004. Mens det totale antallet saker over ytre grense i januar 2004 var 9 744, eller 2,1 promille av alle sakene, var det tilsvarende tallet i januar 2006 4 958 saker, noe som tilsvarte 1,1 promille av alle sakene.

Det er derfor ikke grunnlag for å hevde at trygdeetaten på generelt grunnlag preges av uverdige lange saksbehandlingstider. I enkelte tilfeller kan imidlertid de fastsatte maksimalgrensene bli overskredet. Årsaken til dette kan være at sakene det her er snakk om, er kompliserte, og at det tar lang tid å framskaffe dokumentasjon. Dokumentasjonen skal innhentes fra ulike behandlere, arbeidsgivere eller fra brukeren selv. Trygdeetaten har også lagt betydelig vekt på å sikre at bruken av virkemidler tilpasses brukerens situasjon. Dette kan også være en årsak til at behandlingen av enkelte tar lang tid.

Det er viktig at det skjer en korrekt saksbehandling på kortest mulig tid. Trygdeetaten arbeider kontinuerlig med å få til en raskere saksbehandling. Gjennom informasjon til publikum, opplæring, utvikling av nye IT-løsninger og utvikling av trygderegelverket skal saksbehandlingen bli raskere og mer effektiv. Dette arbeidet har gitt gode resultater.

1. juli 2006 etableres det en ny arbeids- og velferdsetat. Innen 2010 skal det etableres en førstelinjetjeneste i alle landets kommuner, hvor statsetaten og kommunene går sammen i et forpliktende avtalefestet partnerskap om å opprette felles lokale arbeids- og velferdskontorer. En viktig ambisjon i dette arbeidet er at en organisatorisk samordning og effektivisering og nye arbeidsformer skal resultere i en bedre, mer effektiv og brukerrettet forvaltning.

Robert Eriksson (FrP) [12:39:30]: Jeg takker for svaret. Det er riktig, som statsråden er inne på, at mange av sakene går raskt, og den er også riktig den statistikken som statsråden henviser til i sitt svar, men fortsatt er det en god del personer som opplever sin saksbehandling som uverdige.

Jeg fikk en henvendelse senest i dag fra en person som hadde fått beskjed fra trygdekontoret om at det ville ta fire måneder før vedkommendes sak kunne bli behandlet. Nå har det gått over ni måneder uten at trygdekontoret har gitt svar. Når vedkommende ringer ned til trygdekontoret, får vedkommende beskjed om at det tar den tid det tar.

Samtidig er det et prinsipp, som trygdekontorene prøver å ivareta, om at de uten inntekt skal bli prioritert først. I mange tilfeller skjer heller ikke det. På hvilken måte vil statsråden følge opp, slik at de uten inntekt får en raskere behandling, så de slipper å møte den uverdige situasjonen å måtte gå på økonomisk sosialhjelp i ventetiden?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:40:37]: Jeg tror man skal være ydmyk i forhold til at det selvfølgelig er slik når man behandler 4,6 millioner saker i løpet av et år. Jeg tror det ville være veldig feil av meg å stå i Stortinget og si at jeg føler meg hundre prosent sikker på at alle de 4,6 millioner sakene behandles slik de burde.

Dette er et system som selvfølgelig er basert på at alle sammen daglig gjør sitt beste. At det også i trygdeetaten kan skje menneskelige glipp, tviler jeg ikke på. Jeg tror det er veldig vanskelig å bygge opp et system som gjør at man kan forsikre seg mot at én av 4,6 millioner føler at man ikke får en god nok behandling.

Det er viktig for meg å si at vi hele tiden skal gjøre det vi kan, og ikke hvile så lenge det finnes noen som er misfornøyd. Men når man forsøker å tegne et bilde av at dette er en generell situasjon, må jeg ta avstand fra det.

Robert Eriksson (FrP) [12:41:43]: Jeg takker igjen for svaret.

La meg understreke at jeg ikke prøver å tegne et bilde av at dette er en generell situasjon. Jeg prøver å ta opp et problem som en del har henvendt seg om. Jeg synes det begynner å bli en god del henvendelser om dette, men jeg har ikke laget noen statistikk over hvor stor prosent de henvendelsene jeg har mottatt, ligger på ut fra de 4,6 millioner saker som behandles, som statsråden nevnte.

Statsråden nevnte også at man skal ha på plass en ny arbeids- og velferdsforvaltning fra 2010, NAV, og at man allerede i år begynner å få den på plass.

Statsråden var i sitt svar også inne på at Regjeringen vil gjøre alt den kan for å unngå at noen skal oppleve en lang saksbehandlingstid og et uverdige møte med det offentlige. Da blir spørsmålet mitt: På hvilken måte vil Regjeringen gjøre det? På hvilken måte vil man klargjøre NAV til å bli bedre rustet til å møte slike henvendelser enn det som er tilfellet innenfor dagens organisering?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:42:55]: Som jeg sa i mitt svar, mener jeg at vi er på god vei når vi har halvert antall saker i løpet av et år, saker som har ventet lenger enn det de grensene som ligger, skulle tilsi. Utviklingen går i riktig retning. Det er det viktig å ha som utgangspunkt.

Jeg vil si at det som er formålet med NAV, er flere i arbeid, færre på stønad. Det er også veldig viktig for meg å understreke at det er en brukerrettet tjeneste, med brukeren i sentrum. Jeg vet at NAV nå legger veldig stor vekt på at de skal organisere sine lokaler på en slik måte at de nettopp skal greie å være brukerorienterte, brukervennlige. Færre administrative rutiner skal ligge lokalt, mer av den brukerrettede oppfølgingen skal ligge lokalt.

Jeg opplever en organisasjon i NAV som er veldig fokusert på det som jeg tror Eriksson og jeg har som felles mål, nemlig at flest mulig skal få best mulig svar på kortest mulig tid.

Spørsmål 11

Elisabeth Aspaker (H) [12:44:17]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«I Nordlys 28. april fremkommer det at det tre år gamle modulfengselet i Tromsø har fått store lekkasjeskader. Modulene var ment som avlastning ved opprusting og utvidelse av Tromsø fengsel, men soningskøen gjør at modulene fortsatt er i bruk. Regiondirektør Asbjørn Roald uttaler til Nordlys at «Det er helt utenkelig at modulfengselet kan brukes i ytterligere en vinterseong uten at det gjennomføres omfattende utbedringsarbeider».

Hva vil statsråden gjøre for at de 14 modulcellene fortsatt skal kunne brukes i køavviklingen?»

Statsråd Knut Storberget [12:44:53]: Da modulfengslet ble satt opp i 2003, var det for midlertidig drift i byggefasen i forbindelse med rehabilitering og nybygg ved Tromsø fengsel. Modulbygget var ment å skulle stå i ett år og skulle sikre minst mulig reduksjon i antall fengselsplasser mens rehabiliteringsarbeidet pågikk. Imidlertid har soningskøene ført til at bygget fremdeles er i bruk.

Grunnarbeidet tok ikke sikte på at bygget skulle stå i flere år. Det ble heller ikke satt opp noe eget takoppbygg over containerne på grunn av den opprinnelig planlagte korte driften.

Bygget har, som representanten Aspaker helt riktig påpeker, fått store lekkasjeskader. Det må derfor settes inn vedlikeholdsmessige tiltak nå. Da lekkasjeskadene ble klarlagt, ble Statsbygg engasjert for å se på omfanget og kartlegge dem. Det ble utarbeidet en byggt teknisk rapport om modulfengslet, der de i konklusjonen pekte på hvilke tiltak som må iverksettes for at fengslet skal bli i forskriftsmessig stand. Totalt estimat for nødvendig rehabilitering er om lag 1 mill. kr.

Tillatelsen til å oppføre modulfengslet i 2003 ble gitt av Tromsø kommune for en begrenset periode. Den løper ut ved årsskiftet. Forutsetningen for den midlertidige bruksavtalen med Tromsø kommune var at dette skulle være et midlertidig tiltak. Justisdepartementet tar sikte på å fortsette bruken av modulbygget så lenge det er soningskø. En tar sikte på å iverksette nødvendig vedlikehold og å sende en søknad til Tromsø kommune om å få forlenget bruken av bygget.

Elisabeth Aspaker (H) [12:46:29]: Jeg vil takke statsråden for svaret. I en situasjon hvor hver celle teller, spesielt i den situasjonen en er i når det gjelder varetekt, er det svært viktig at disse 14 lukkede plassene fortsatt kan benyttes.

Jeg er kjent med at bygget bare skulle stå i ett år. Det har nå levd vesentlig lenger enn det, og derfor er det viktig å få det reparert.

Så jeg må bare konstatere at statsråden her følger opp på en tilfredsstillende måte, og det synes jeg er svært bra.

Presidenten: Ønsker statsråden ordet?

Statsråd Knut Storberget [12:47:07]: Jeg vil bare takke representanten Aspaker for bemerkningene.

Samtidig vil jeg påpeke det engasjementet som nettopp representanten Aspaker har vist når det gjelder behovet for plasser i nord. Det gjør det maktpåliggende for oss å opprettholde kapasiteten i Tromsø.

Presidenten: Spørsmål 12 er allerede besvart.

Spørsmål 13

Sonja Irene Sjøli (H) [12:47:44]: «De regionale helseforetakenes kontaktforum for rus har utarbeidet felles retningslinjer for inntak til rusbehandling i helseforetakene. I disse retningslinjene heter det at pasienter med alvorlige rusproblemer som ikke forventes å ha nytte av behandling, bør få kommunale omsorgstiltak fremfor spesialisert behandling.

Mener statsråden dette er i tråd med målsettingene for rusreformen og målet om å gi alle som ønsker det, en mulighet for en rusfri tilværelse?»

Statsråd Sylvia Brustad [12:48:19]: Som en følge av rusreformen fikk de regionale helseforetakene ansvar for tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelmissbruk fra 1. januar 2004. Med dette fikk rusmiddelavhengige pasientstatus på lik linje med andre pasientgrupper innen spesialisthelsetjenesten, og det var også helt nødvendig. Fra 1. september samme år ble det gjort noen generelle endringer i pasientrettighetsloven. For det første skal det være rett til vurdering innen 30 virkedager, og dersom det gis rett til nødvendig helsehjelp, skal det gis en individuelt fastsatt frist for når behandling senest skal påbegynnes. Disse endringene i pasientrettighetsloven omfatter også rusmiddelavhengige.

En viktig intensjon med rusreformen var å knytte ansvaret for behandling av rusmiddelavhengige sammen med ansvaret for den øvrige spesialisthelsetjenesten. Målet var bl.a. at samhandlingen mellom rusfeltet og øvrig spesialisthelsetjeneste skulle bli bedre.

Erfaringene så langt viser at det fortsatt er store forskjeller mellom helseregionene og innad i helseregionene med hensyn til hvordan pasientrettighetene blir praktisert. Tall viser at andelen rusmiddelavhengige som får innvilget rett til nødvendig helsehjelp, varierer fra under 50 pst. og opp til 90 pst. mellom de fem helseregionene. Jeg vil for ordens skyld nevne at slike forskjeller er et generelt problem for alle typer spesialisthelsetjenester, ikke bare for rusmiddelavhengige. Dette er ikke bra nok! Derfor er det i årets bestillerdokument til de regionale helseforetakene – og i Nasjonal helseplan som ble sendt ut på høring i går – stilt krav om at de skal sette i gang tiltak for å sikre en mer enhetlig tildeling av rett til nødvendig helsehjelp. Det er positivt at de regionale helseforetakene har gått sammen for å oppnå det.

Jeg har registrert at de regionale helseforetakene i sitt arbeid på dette feltet har skapt reaksjoner og debatt, noe som bl.a. avspeiles i et oppslag i Dagbladet i dag. Helse- og omsorgsdepartementet har nylig hatt møte med de re-

gionale helseforetakene, der vi er blitt orientert om prosessen som har vært i forbindelse med utarbeidelsen av disse retningslinjene. I den forbindelse har departementet påpekt viktigheten av at vurderingene gjøres på en rettslig korrekt måte i forhold til pasientrettighetene og prioriteringsforskriften, nettopp for å ivareta hver enkelts individuelle behov for tjenester. Jeg forutsetter sjølsagt at dette også blir praksis overfor den enkelte rusmiddelmissbruker som henvises til spesialisthelsetjenesten.

Rusmiddelavhengige skal, som alle andre pasienter, få vurdert sitt behov for helsehjelp, og de skal få de spesialisthelsetjenestene de trenger og har rett til. Det er spesialisthelsetjenestens ansvar å sørge for likeverdige helsetjenester også til denne pasientgruppen.

Vi skal selvfølgelig ikke ha et system som fører til at de som har det største behandlingsbehovet, ikke får hjelp. Dette ville være stikk i strid med hva denne regjeringa ønsker å oppnå. Rusfeltet er et høyt prioritert område. Som kjent har jeg i årets bestillerdokument bedt om at den prosentvise veksten i ressursbruken i våre sjukehus skal være større når det gjelder rus og psykiatri, enn når det gjelder somatikk.

Til slutt vil jeg nevne at Regjeringa vil legge fram en egen handlingsplan for rusfeltet, for ytterligere å styrke innsatsen på dette viktige området.

Sonja Irene Sjøli (H) [12:51:46]: Jeg takker for svaret. Det er jo godt å høre at vi er enige om de felles målsettingene når det gjelder rusomsorgen.

Når det gjelder retningslinjene, heter det bl.a. at pasient med alvorlig avhengighetsproblematikk som har flere behandlingsforsøk bak seg uten at man har sett vesentlig endring, bør få omsorgstilbud framfor spesialisert behandling.

Dette innebærer at tungt belastede rusmiddelmissbrukere ikke skal få noen mulighet til å bli rusfrie, fordi de mislyktes med tidligere behandlingsforsøk. Det synes jeg er en moralisering overfor syke mennesker som ikke hører hjemme i en moderne helsetjeneste. Jeg synes det er oppsiktsvekkende at helsetjenesten lager retningslinjer basert på et menneskesyn der man nedvurderer den enkeltes mulighet til å lykkes med å endre livet sitt. Etter min mening bør alle som ønsker det, selvsagt få en mulighet til å bli rusfrie. Alle fortjener en ny sjanse. Vi har mange eksempler på at det nytter. Det har vært skrevet en hel bok om mennesker som har lyktes med å komme ut av tung rusavhengighet.

Er helse- og omsorgsministeren enig i at rusavhengige må få et tilbud om behandling i spesialisthelsetjenesten, uavhengig av om de har lyktes med behandlingsforsøk tidligere?

Statsråd Sylvia Brustad [12:52:56]: Svaret på det er ja. Selvfølgelig er det slik at alle som har problemer med rus, og som trenger hjelp, enten det er av spesialisthelsetjenesten eller i kommunene, alt avhengig av hva det er behov for, skal få den hjelp de har rett til, på lik linje med alle andre pasienter.

Så er jeg bekymret for den store variasjonen som er – og som har vært der gjennom en god stund – mellom de regionale helseforetakene. Derfor er jeg positiv til at det nå jobbes for å redusere forskjellene mellom helseforetakene, slik at det blir mer likeverdig behandling, og at behandlingen ikke blir avhengig av hvor en bor.

Så er det ikke riktig at disse retningslinjene gir noe pålegg om at en må være rusfri, f.eks. Det kan være at en ikke greier å bli det. Da skal det være individuelle vurderinger som skal legges til grunn for hvilken behandling en skal få.

Sonja Irene Sjøli (H) [12:53:50]: Det er faktisk slik at i retningslinjene sier man nærmest at de tyngste rusavhengige er nødt til å kvalifisere seg gjennom et omsorgstilbud i kommunen for å få spesialistbehandling.

Det har lenge vært politisk enighet om at ventetiden for å få hjelp innen spesialisthelsetjenesten skal reduseres. Den gjennomsnittlige ventetiden for behandling er også vesentlig redusert etter sykehusreformen. Men i retningslinjene for rusbehandling heter det at det ved mange kroniske tilstander uten alvorlige tilleggslidelser, vil kunne være nyttig med en «ventetid» for institusjonsbehandling. Mens helsetjenesten arbeider for å gi rask hjelp til pasienter med somatiske lidelser, vil man altså holde rusavhengige og deres familier på pinebenken. Dette er nok et eksempel på en grov diskriminering av rusavhengige pasienter. anbefaling om ventetid er også alvorlig sett i lys av at rusavhengige er i stor fare for å ta overdoser, som kan føre til alvorlige helseproblemer.

Mener statsråden at det er nyttig at rusavhengige risikerer både liv og helse i påvente av behandling?

Statsråd Sylvia Brustad [12:54:55]: Nei, selvfølgelig mener jeg ikke det. Selvfølgelig mener denne helseministeren og denne regjeringa at alle som trenger det, skal få hjelp. Vi har et lovverk, som også er vedtatt av Stortinget, som sier noe om hvilke rettigheter pasienter har, enten det er fordi de er rusmiddelavhengige, eller fordi de av andre grunner trenger hjelp i helsevesenet.

Så er det slik at helseforetakene nå prøver å få til en mer likeverdig behandling. Det er bra. Det er også slik at de retningslinjene det her er snakk om, skal evalueres etter ett år, slik at det er mulighet til å gjøre justeringer dersom det er nødvendig. Men det må være helt klart: Alle skal få den hjelp og behandling de trenger, enten det er i sjukehus eller i kommunene. Det skal være individuelle vurderinger, og det er ingenting i dette som tilsier, slik som noen hevder, at en f.eks. må være rusfri for å få behandling. Her må det foretas individuelle vurderinger. Det er selvfølgelig ikke slik at vi står for en politikk der man ikke skal ta hensyn til at folk skal få den hjelpen de trenger. Alle skal få det, punktum!

S p ø r s m å l 1 4

Kari Lise Holmberg (H) [12:56:16]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«For å spare penger har enkelte kommuner vedtatt å omgjøre sykehjems plasser til omsorgsboliger. Et smutthull i lovverket gjør dette mulig. Kommunene slipper å betale utgifter til medisiner og hjelpemidler. Det må beboerne selv betale og så få beløpet refundert fra Rikstrygdeverket. Kommunen sparer penger, men overfører utgifterne til staten, og sykehjemsbeboerne får et annet helsetilbud enn det som er tiltenkt etter loven.

Hva vil statsråden gjøre for å endre denne praksisen?»

Statsråd Sylvia Brustad [12:56:53]: Kommunene har, over tid, lagt større vekt på å yte tjenester i innbyggernes egne hjem og i kommunale boliger, samtidig som de har lagt mindre vekt på tradisjonell institusjonsomsorg. Det skyldes dels den faglige utviklinga på pleie- og omsorgsfeltet, men det er også, slik jeg forstår det, en kommunal strategi for å utnytte ressursene bedre. Denne utviklinga har støtte både i Handlingsplanen for eldreomsorgen og i Opptappingsplanen for psykisk helse. I begge disse planene er det lagt til rette for en omfattende satsing på omsorgsboliger.

Jeg oppfatter at dette i hovedsak er en langsiktig utvikling som er godt faglig begrunnet. Jeg mener også at det er fornuftig at kommunene vurderer hvordan tilbudet til befolkninga kan ytes på en best mulig måte i forhold til utnyttelse av de økonomiske ressursene. På den andre siden er det selvfølgelig uheldig dersom hensynet til å få størst mulige overføringer fra staten skal styre hvordan kommunene organiserer sin tjeneste. Som representanten helt sikkert kjenner godt til, ble en sak om finansiering og brukerbetalning for pleie- og omsorgstjenester sendt på høring av det daværende Sosialdepartementet i mars 2004. Det er en sak som ennå ikke er lagt fram for Stortinget. Jeg kan i den anledning opplyse at pleie- og omsorgstjenestenes utforming og det nasjonale finansieringssystemet for kommunal tjenesteproduksjon er tema i stortingsmeldinga om framtidens omsorgstjenester, som kommer til Stortinget til høsten. Spørsmål om finansiering og brukerbetalning vil også bli særskilt omtalt i den meldinga. Da vil man få rikelig anledning til å gå enda dypere inn i den problematikken som jeg skjønner representanten også er opptatt av.

Kari Lise Holmberg (H) [12:58:34]: Jeg takker for svaret, men er noe usikker på om jeg har fått svar på spørsmålet mitt. Det går i all enkelthet ut på at det er eksisterende sykehjems plasser i eksisterende institusjoner som blir omhjemlet og definert som omsorgsboliger for at kommunen av økonomiske hensyn skal slippe billigere unna. Dermed får beboerne, pasientene, de eldste av de eldste og de sykeste av de eldste, et langt, langt dårligere helsetilbud. Det er det smutthullet i loven jeg lurer på om statsråden raskt vil tette, slik at dette rett og slett ikke blir mulig.

Statsråd Sylvia Brustad [12:59:22]: Jeg er innstilt på å gå igjennom den saken. Vi vil komme tilbake til det, som jeg sa i mitt hovedsvar, i den meldinga vi kommer med til høsten.

Når det gjelder omfanget av omgjøring, slik representanten er inne på, finnes det dessverre ingen systematisert oversikt over hvor mange kommuner som har omgjort sine sjukehjems plasser. Etter det vi kjenner til, etter kontakt med fylkesmenn og fra diverse medieoppslag, er det en håndfull kommuner som har vedtatt å omgjøre sjukehjems plasser til boliger med hjemmetjenester, og dermed innført tjenestebasert betaling. Dette skal vi gå ordentlig igjennom og prøve å finne mer ut av, og også vurdere de forholda som representanten Holmberg her tar opp. Vi kommer bl.a. tilbake til det i meldinga til høsten.

Kari Lise Holmberg (H) [13:00:02]: Det finnes ingen systematisk oversikt, sier statsråden. Det betviler jeg slik sett ikke, jeg bare registrerer at i mitt hjemfylke er nok en del av disse eksemplene til stede. Derfor er jeg opptatt av at statsråden går nøye og bevisst gjennom dette. Jeg er glad for de signaler som jeg nå har fått, og skal følge interessert med på saken.

Statsråd Sylvia Brustad [13:00:39]: Jeg skal gå gjennom det og komme tilbake til Stortinget på en egnet måte slik at vi får diskutert det i en breiere sammenheng.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Ber noen om ordet i henhold til forretningsordenens § 37 a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.01.
